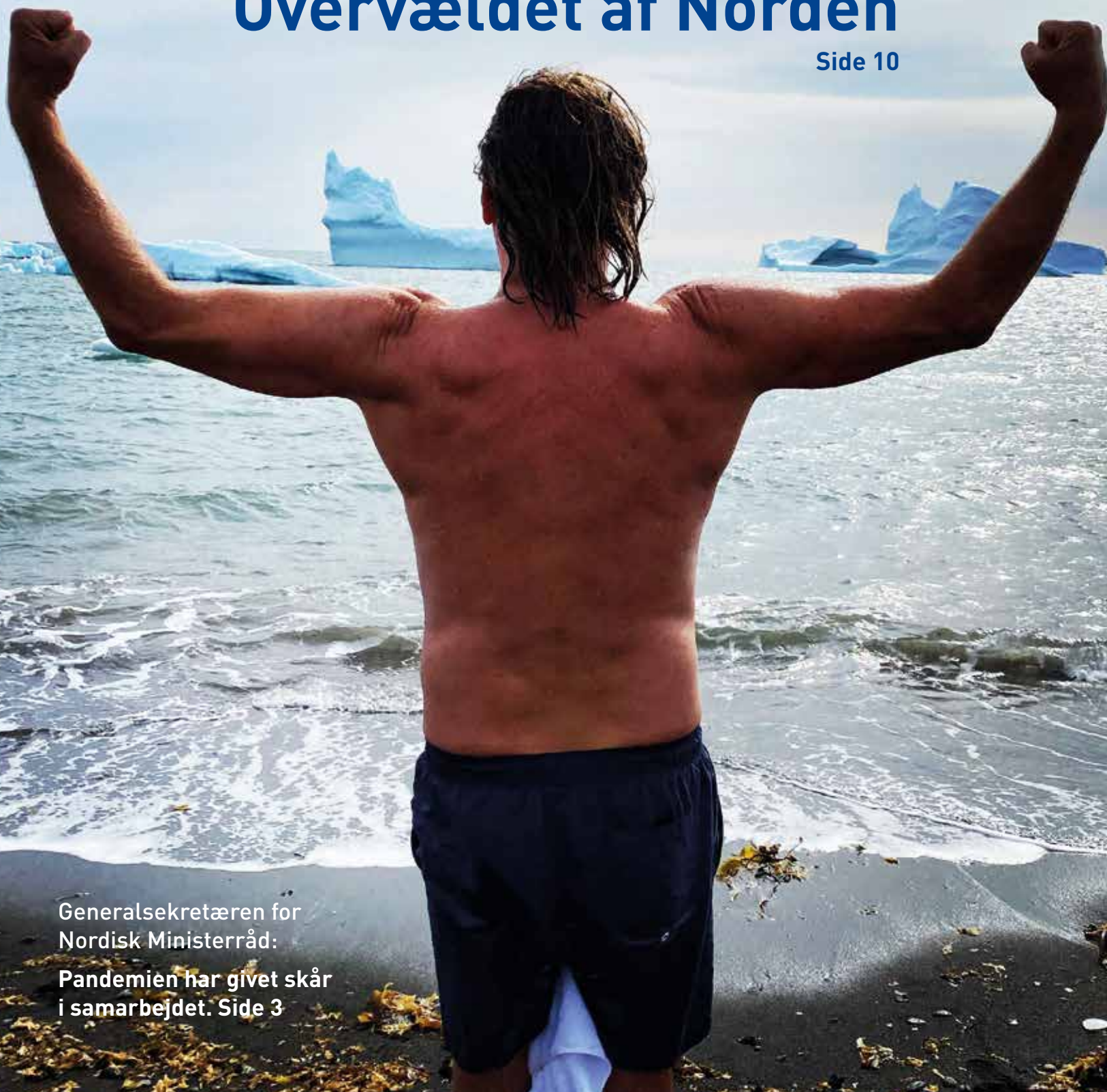

Anders Agger efter nordisk tv-turné:

Overvældet af Norden

Side 10

Generalsekretæren for
Nordisk Ministerråd:

Pandemien har givet skår
i samarbejdet. Side 3

Hvem er imod nordisk samarbejde?

Svaret på dette retoriske spørgsmål er, at det er der stort set ingen, der er. Tværtimod er der i befolkningen bred støtte til det nordiske samarbejde, derunder det politiske. Det viser en ny dugfrisk undersøgelse, som omtales side 7-9. Og blandt de politiske beslutningstagere er opbakningen også stor; det mærkede man på Nordisk Råds nylige session på Christiansborg i november.

Foreningen Norden var som altid repræsenteret på sessionen, og vi kunne især glæde os over, at de besparelser, der ellers var lagt op til i Nordisk Ministerråds budget på kultur- og arbejdsmarkeds-områderne, blev taget af bordet.

Efter sessionen har vi set, at de nordiske regeringer arbejder videre med de temaer, der blev drøftet på sessionen. Det gælder bl.a. det energipolitiske samarbejde og det civile beredskab. Et andet eksempel er et nyt digitalt redskab til at identificere og rapportere grænsehindre mellem de nordiske lande.

Op til sessionen blev den nye under-

Foto: Maria Hedegaard Tuxen

søgelse af de nordiske folks indstilling til det nordiske samarbejde offentliggjort. Den viser meget stor opbakning til samarbejdet, men også utilfredshed med at det ikke har fungeret bedre under corona-epidemien. Især de danske deltagere i undersøgelsen vægter det politiske samarbejde højt.

Der er med andre ord stor opbakning til det arbejde, vi gør i Foreningen

Norden. Det vil vi bruge til at presse på for at få de gode viljer omsat til konkret handling og søge forøget opbakning ved, at endnu flere melder sig ind i foreningen.

Lars Barfoed
Landsformand

NORDISKE

Foreningen NORDEN

Vandkunsten 12,
1467 København K.
Telefon: 35 42 63 25,
mail: landskontoret@foreningen-Norden.dk,
www.foreningen-norden.dk

Landsformand: Lars Barfoed

Generalsekretær: Peter Jon Larsen

Protektor:

Hendes Majestæt
Dronning Margrethe II

NORDISKE – foreningens magasin

Redaktion: Esben Ørberg,
ansvarshavende redaktør,
Telefon: 27 25 80 40,
redaktion@foreningen-norden.dk.

Grafisk tilrettelæggelse:

Pia Alø Visser, Stibo Complete.

NORDISKE udkommer i januar, april, juni og oktober.

Næste nummer omdeles fra 19. til 22. april

ISSN: 0901-4950.

Tryk: Rosendahls a/s.

Forsidefoto: Anders Agger efter en dukkert i Grønland. Privatfoto.

Medlemskab: Du bliver medlem for 305,- om året, 400,- for en husstand, 205,- for pensionist og 250,- for pensionistpar.

Skriv til os. Se vores adresse til venstre her på siden. Eller meld dig direkte ind:

www.foreningen-norden.dk/medlemsformer-og-kontingenter/

Generalsekretær for Nordisk Ministerråd, Paula Lehtomäki, har pligt til at spille en aktiv rolle i forhold til at drive det nordiske samarbejde fremad. Den beføjelse sætter hun pris på. Her ses hun foran Nordens Hus i København. Foto: Magnus Fröderberg, norden.org.

Besøg i hjertet af det nordiske maskinrum:

Vi vil gøre det lettere at leve bæredygtigt i Norden

Miljø og klima er store nordiske satsningsområder, men pandemien har givet skår. I spidsen for det nordiske samarbejde sidder en kvinde, som forklarer, hvad der skete, da situationen var akut. Mød generalsekretæren for Nordisk Ministerråd Paula Lehtomäki.

Paula Lehtomäki er ikke overrasket over, at de nordiske befolkninger er skuffede over regeringernes håndtering af pandemien, og det skyldes formentlig, at hun som generalsekretær for Nordisk Ministerråd er tæt på både administrationerne, politikerne og har et stort privat netværk.

Paula Lehtomäki refererer til den undersøgelse af befolkningernes syn på nordisk samarbejde, som hun selv i Nordisk Ministerråd (NMR) har sat i værk, og som omtales på side 7-9.

De nordiske statsministre under Nordisk Råds session i København i oktober. Fra venstre: Bárður á Steig Nielsen, Færøerne, Múte Bourup Egede, Grønland, Katrín Jakobsdóttir, Island, Mette Frederiksen, Danmark, Sanna Marin, Finland, Jonas Gahr Støre, Norge, Anna Hallberg, Sveriges minister for nordiske anliggender, som deltog i stedet for Sveriges statsminister, Veronica Thörnroos, Åland samt Paula Lehtomäki. Foto: Magnus Fröderberg, norden.org.

- Det står klart, at folk ikke mener, at det nordiske samarbejde er lykket under pandemien. Men det viser også, hvor vigtigt det nordiske er for mange. I en krise stilles store forventninger til os og det vidner om, at samarbejdet betyder noget.

- Jeg må tilføje, at samarbejdet har været meget aktivt og fuld af vilje til at dele information og viden med hinanden. Ministrene har talt sammen mere end nogensinde, godt hjulpet at de nye virtuelle platforme, som har gjort det nemmere at mødes – også oftere, siger hun og giver følgende analyse – set fra hjertet af det nordiske maskinrum:

Ingen vej tilbage

- Det er min opfattelse, at man i begyndelsen af pandemien, da situationen var akut, fokuserede

mere på den hjemlige situation. Det gik meget hurtigt og landene gik i lidt forskellig retning og det blev svært at koordinere, fordi man havde valgt delvist forskellige strategier fra begyndelsen. Det var ikke noget ønske, tværtimod, men det blev meget hurtigt umuligt at vende tilbage til udgangspunktet.

- Ingen er mere skyldige end andre i denne manglende koordination, og vi må huske på, at landene var enormt pressede. Dertil kommer, at samarbejdet faktisk løste nogle konkrete problemer særligt vedrørende grænsependling. Eksempelvis fik vi løst spørgsmålet om hvilket lands sociale sikring, der skal omfatte en grænsependler, som på grund af nedlukkede arbejdspladser må arbejde hjemmefra i sit eget land.

- I år har vi også haft mange drøftelser om, hvordan vi kan forbedre koordineringen og beskytte

den frie bevægelighed over grænserne i kommende kriser. I november fik vi udarbejdet en rapport om dette af den tidligere finske minister, Jan-Erik Enestam. Forbedret nordisk samarbejde på forsyningsområdet er også et vigtigt emne. Arbejdet fortsætter i det nye år på alle områderne.

Nordiske foregangs-institutioner

Paula Lehtomäki har stået i spidsen for Nordisk Ministerråd i næsten tre år og Nordiske har på forhånd bedt hende overveje, hvilke institutioner under NMR, som er særligt dygtige til at samarbejde eller som har områder, hvor samarbejdets nytteværdi er særlig stor.

- Ja, her skal jeg være forsigtig. Jeg har det som en mor med en stor børneflokk, som altid skal passe på med at fremhæve den ene frem for den anden. Men jeg vil alligevel fremhæve to meget forskellige nordiske virksomheder.

- Den ene er Nordgen, som sikrer bevaringen af genetiske ressourcer fra husdyr, planter og skove i de nordiske lande. Det helt særlige ved Nordgen er, at de nordiske lande har delegeret ansvaret fra det nationale plan til en fællesnordisk institution. Det er virkelig en specialistorganisation og giver os mulighed for at bevare den vigtige biodiversitet.

- Den anden er Nordic Innovation, som styrker innovation og samarbejder primært med små og mellemstore virksomheder i Norden. Missionen er at gøre det lettere at udvikle og drive forskellige netværk indenfor erhvervsvirksomhed på tværs af de nordiske landegrænser. Formålet er jo at kunne finde løsninger for grøn omstilling – sammen!

Ser sagen fra begge sider

Paula Lehtomäki har en faglig ballast som få, idet hun både har været departementschef i det finske statsministerium og har bestridt posterne som miljøminister og minister for udviklingsbistand og udenrigshandel. Hun kender således både centraladministrationen og det politiske liv fra 16 år i Riksdagen – og det kommer hende til gode nu, hvor hun står i spidsen for NMR.

Paula Lehtomäki fremhæver, at Ministerrådet har sat gang i en systematisk dialog med civilsamfundet, herunder Foreningen Norden, i form af et civilsamfundsnetværk. Foto: Kristian Septimius Krogh.

Allerede som 15-årig korsanger nød hun godt af det nordiske samarbejde, da hun var udvekslet fra sin finske hjemby til dens svenske venskabsby, og som 27-årig var hun i en fireårig periode medlem af Nordisk Råd. I dag, hvor hun nærmer sig 50, har hun store ambitioner på Nordens vegne.

- Vi har jo den politisk besluttede overligger om at blive verdens mest integrerede og bæredygtige region i 2030. Det er et helt naturligt mål, når vi tænker på samarbejdets lange historie og de spørgsmål, der er centrale for fremtiden. Med 2030-målet er der virkelig sat turbo på samarbejdet. Regeringerne har givet hinanden håndslag på, at samarbejdet skal intensiveres for at opnå både bæredygtigheds- og integrationsmålet.

Miljø- og klimaindsats samler

Et af de områder, hvor generalsekretæren finder, at der er et stærkt stigende samarbejdsønske, er på miljø- og klimaområdet. Miljø- og klimaministre har et tæt indbyrdes samarbejde i Norden, et samarbejde som også udmøntes på den internationale scene, ikke mindst under COP26, som det fremgår på side 30-31.

Et af de konkrete samarbejdsområder er seks

projekter om bæredygtig livsstil: holdbare og sunde madoplevelser, bæredygtige kulturoplevelser, svanemærkets bidrag til realisering af NMRs vision og klimaplan, bæredygtig uddannelse, bæredygtig livsstil og forbrug fra et ligestillingsperspektiv samt en kommunikationsindsats for og af unge.

- Hele opgaven går ud på at gøre det lettere at leve bæredygtigt i Norden, at træffe bæredygtige løsninger og livsstilsvalg. Det helt særlige er, at projekterne rækker ind over en kombination af perspektiver og fagligheder, på tværs af uddannelse, ligestilling, ernæring, kommunikation og kultur. Vi forventer, at der kan skabes stærke synergier mellem de forskellige faggrupper.

Samarbejde om hav- og flytransport

Paula Lehtomäki peger blandt andet på havtransporten i Norden, hvor der arbejdes på at udvikle bæredygtigt brændsel, ligesom flytransporten er under lup hos Nordic Innovation, der har samlet et netværk af fly-aktører for at effektivisere bæredygtig omstilling.

Paula Lehtomäki er bevidst om, at for den almindelige borger i Norden er det vigtigt, at der er fri bevægelse til at kunne flytte, studere og arbejde i et andet land.

- Men også grundlæggende værdier som ytringsfrihed, tillid, lighed, åbenhed, ligestilling og bæredygtighed vægtes højt, og når disse værdier trues mange steder i verden, vil vi være endnu mere tilbøjelige til at sætte pris på dem i Norden. I Finland, som jo ligger yderst mod øst, har vi altid vægtet tryghed i det nordiske samarbejde højt. Det er jo ligesom i en familie. Når der er uro udenfor, er det godt at vide, at man har en familie, man kan stole på og som giver sikkerhed.

Efter snart tre år i København med mand og tre børn glæder Paula Lehtomäki sig især over familiens integration i Danmark.

- Det har været uventet at opleve, hvor stærk en forbindelse man kan udvikle til et nyt nordisk hjem. Den oplevelse tager jeg med mig på arbejde hver dag.

eø

Undersøgelse blandt Nordens borgere:

Vi elsker Norden, men corona-samarbejdet skuffede slemt

Støtte og skuffelse. Med denne titel rammer Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd præcist ned i de nordiske befolkningers holdning til nordisk samarbejde. Titlen stammer fra en stor undersøgelse, som vi på de følgende sider ser nærmere på.

Meget mere Norden! Dette slogan har Foreningen Norden ofte benyttet i de seneste år for at markere, at nordisk samarbejde er af det gode – nærmest uanset hvor og hvordan det finder sted.

Nu ved vi meget mere om, hvad de nordiske befolkninger mener om foreningens slogan. Vi ved nemlig, at seks ud af ti ønsker mere samarbejde. Desuden mener næsten ni ud af ti, at samarbejdet er vigtigt eller endog meget vigtigt.

Det fremgår af en omfattende undersøgelse, som Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd præsenterede for politikerne på Nordisk Råds session i København i slutningen af oktober sidste år. Undersøgelsen er udgivet i en rapport, som har fået den ganske sigende titel 'Støtte og skuffelse – holdninger til nordisk samarbejde'.

Rapporten kan læses her: <https://pub.norden.org/nord2021-060/>

Malurt i bægeret

Men selvom den folkelige støtte til samarbejdet fortsat er enestående høj, er der også tendenser i den modsatte retning. Ja, faktisk er der fald – om end ikke stort – i tilslutningen på to af de vigtigste spørgsmål, nemlig om folk finder samarbejdet vigtigt og om man ønsker mere af det.

Faldet kan aflæses i forhold til en lignende un-

dersøgelse fra 2017 – og visse holdninger kan observeres tilbage til 1993. Det gælder netop spørgsmålet om *mere* samarbejde. Dette sagde hele 74 pct. af de nordiske befolkninger ja til i 1993, mens tallet for 2021 er faldet til 60 pct. Flest siger ja i Sverige (74 pct.) og på Åland (77 pct.).

Danmark ligger i bund med kun 48 pct., som ønsker mere samarbejde.

Høje forventninger ej indfrie

Undersøgelsens forfatter er nordmanden Truls Asle Hørlyk Stende. Han arbejder med statistik og analyse som rådgiver i generalsekretærens kontor i Nordisk Ministerråd.

- Jeg bemærker, at næsten ingen – blot 1 pct. – ønsker *mindre* samarbejde, og at næsten alle finder samarbejdet vigtigt eller meget vigtigt. Men til den virkelig store tilslutning til nordisk samarbejde er der også bundet store forventninger, og når disse forventninger ikke bliver indfrie, som under corona-pandemien, bliver folk naturligvis skuffede.

- Faktisk udtrykker næsten halvdelen, at det nordiske samarbejde fungerede dårligt under pandemien. Og derfor lyder det også tydeligt, at netop samarbejdet og koordinationen er den største mangelvare.

Selvom de nordiske befolkninger tog corona-forholdsregler til sig, som her i en københavnsk bybus, var der skuffelse over det nordiske samarbejde under pandemien. Foto: Ricky Molloy, norden.org.

- Men hvorfor afspejler det sig ikke, når folk bliver spurgt, om de ønsker mere samarbejde? Man skulle da tro, at netop corona havde fremmet folks ønske om endnu mere samarbejde?

- Jeg tror, at landene skal levere i form af resultater. Jeg tror, at netop skuffelsen er baseret på store og uindfrie forventninger. Det viser sig især i Sverige og på Åland, som er de lande, som ønsker mere samarbejde end nogle af de øvrige lande, men samtidig også er de lande, hvor flest er skuffede over håndteringen af pandemien på tværs af de nordiske grænser, siger Truls Asle Hørlyk Stende.

Nordisk Råd præsenteret for paradokset

Dette paradoks, at både støtten og skuffelsen er stor, var da også netop hvad Nordisk Råds præsident Bertel Haarder (V) fremhævede, da han indledte rådets session i oktober, hvor han blandt andet talte til de nordiske landes statsministre.

Undersøgelsen vakte stor opmærksomhed under sessionen, fordi befolkningernes massive tilslutning til nordisk samarbejde er en af de vigtige forudsætninger for, at Norden kan blive verdens mest integrerede og bæredygtige region i 2030, hvilket statsministrene jo har sat sig som mål.

- Vores mål som embedsfolk er at levere solide beslutningsgrundlag til politikerne. Undersøgelsen og rapporten skal derfor også ligge til grund for den kommende tids debatter om, hvor og hvor hurtigt det nordiske samarbejde skal udvikle sig, siger Truls Asle Hørlyk Stende.

Politisk samarbejde vigtigst – i Danmark

Selvom betydningen af mottoet 'Meget mere Norden' ikke fylder helt så meget i de nordiske befolkningers bevidsthed som for få år siden, afslører undersøgelsen på anden vis, at Foreningen Nordens arbejde ikke har været forgæves.

Foreningen har i mange år arbejdet for at opprioritere det politiske samarbejde og her ligger danskerne helt i top i Norden. Hele 46 pct. finder politisk samarbejde for allervigtigst for at knytte landene tættere sammen. For hele Norden er tallet blot 33 pct. Finland og Norge er i bund med henholdsvis 20 og 26 pct.

Spørger man, hvad der dernæst er vigtigst, næv-

ner omkring 20 pct. af de samlede nordiske befolkninger handel over grænserne, muligheden for at studere og arbejde på tværs samt følelsen af at være nordisk.

Samarbejde om hvad?

Hvad er det da, at samarbejdet skal handle om? Hvad er vigtigst for borgerne?

Her kommer forskellene mellem landene frem i lyset. Og selvom rapporten understreger, at forskelle i interviewmetoder i de forskellige lande indebærer, at landesammenligningen ikke nødvendigvis giver et helt retvisende billede, vælger

vi alligevel her at gengive rapportens tal med det angivne forbehold.

Mest overraskende er det, at mens Norden i almindelighed peger på bekæmpelse af kriminalitet på tværs af landegrænserne som blandt de vigtigste samarbejdsområder (45 pct.), så mener kun 5 pct. af danskerne, at kriminalitetsbekæmpelse bør være i toppen af prioriteringer. I Finland og Sverige er tallene henholdsvis 53 og 62 pct.

I Danmark er der faktisk kun ét område, hvor rigtig mange danskere mener, at det nordiske samarbejde er virkelig vigtigt. Det er området 'klima og miljø', hvor 32 pct. angiver dette som meget

vigtigt. Langt nede finder vi sundhed, uddannelse og økonomi, hvor blot omkring 15 pct. mener, at disse områder er de vigtigste samarbejdsområder.

Ser man på Norden som helhed, er der tre store områder, som langt de fleste borgere prioriterer. Det er tryghed, sikkerhed/forsvar (dog ikke danskerne) samt klima. Krisehåndtering, fri bevægelighed samt skat, sundhed og pension er også områder, som rigtig mange ønsker skal blive taget mere alvorligt i det nordiske samarbejde. eø

Undersøgelsen bygger på 3400 besvarelser, heraf 600 i Danmark.

Blæst omkuld af Norden

Agger poserer på taget af teamets firehjuls-trukne offroader på en islandsk vulkanslette. Privatfoto.

DRs tv-serie 'Anne og Anders i Norden' blev en langt større seer-succes end værten Anders Agger havde drømt om. Vi møder ham til en samtale om hvorfor.

Kan man forstille sig, at en tv-serie om Norden tiltrækker lige så mange seere som X Factor? Nej, vel? Det samme sagde Anders Agger, da hans produktionsleder og tilrettelægger kom med ideen til tv-serien, der senere blev til 'Anne og Anders i Norden'. Men han skulle blive klogere.

- Det kom fuldstændig bag på mig, at vi nåede op på 600.000 til 800.000 seere per afsnit og dermed lå på linje med X Factor. Det er helt vanvittigt. Vi er blevet bestormet af seere og jeg selv er blæst bagover af at opleve, hvad Norden kan, siger Anders Agger i dag, hvor vi går bag om tv-serien og får Agger til at reflektere over serien og dens effekt.

Netop effekten er bemærkelsesværdig. Ikke overraskende har også Foreningen Nordens eksisterende medlemmer udtrykt heftig begejstring for 'Anne og Anders i Norden' og serien har tilført foreningen en række nye medlemmer, hvilket fremgår af en ny medlemsundersøgelse.

Norden som en selvfølge

- Jo, jeg var skeptisk over, hvor meget ideen kunne bære. Men efterhånden som vi arbejdede os gennem Norden gik det op for mig, at jeg havde taget Norden som en selvfølge på kosmopolittens alter. Norden er der jo bare.

- Jeg tror at mit forhold til Norden svarer til mange andres. Mine forældre var meget nordiske og tog mig med på nordiske rejser som barn. Men siden jeg blev 16, har jeg – bortset fra et par skiture – slet ikke dyrket Norden. Jeg kendte godt, sagt i al venskabelighed, den underlige sekt Foreningen Norden, men hvorfor ville folk tage til kolde og regnfulde Færøerne? Det forstod jeg ikke!

- Gennem mange år er folk blevet mere og mere rejsende. Jo længere væk, jo bedre. Men på det seneste er tendensen ved at vende. Vi er ved at opdage Norden, som vi havde glemt. Den opdagelse er blevet forstærket under corona, hvor vi har akkumuleret en opstammet længsel efter at komme ud. Det behov kan tilfredsstilles ved at rejse i vores nabolande – godt hjulpet af vores stigende ressourcebevidsthed.

Anne og Anders til Kalmarunionen

Jeres oprindelige tanke om serien var noget anderledes end den, vi kender fra 'Anne og Anders i Norden'?

- Ja, vi ville lave 'Anne og Anders til Kalmarunionen'! Serien skulle lægge op til dronningens regentjubilæum og den store spillefilm om Margrete I. Ideen var at dronningen skulle rejse sammen med os til de steder i Norden, som betyder noget for hende. Af mange praktiske grunde kunne det ikke lade sig gøre, men vi kunne mærke, at der var perspektiv i ideen om Norden. Vi kunne mærke en lyst til og interesse for at se nærmere på vores naboer, især i en tid, hvor vi netop ikke kunne rejse ret meget ud i den store verden. På den måde opstod 'Anne og Anders i Norden'.

Hvordan formulerede I filmens budskab, dens præmis?

- Vi startede med at slå fast og ligefrem hævde, at alle danskere er fascinerede af Norden, fordi vi hi-

Anne og Anders på Færøerne. Foto: Egon Rix/DR.

storisk har hængt så meget sammen og stadig har en fælles sprogstamme. Men hvad er der tilbage af de historiske og kulturelle bånd? Det ville vi gå på jagt efter. Og samtidig holde øje med de nordiske politikeres vision om at Norden skal være verdens mest homogene region – uden grænser. Hvor stor en chance har den vision?

På havnen i Reykjavik

Hvordan vil du så sammenfatte svaret nu, hvor jeres nordiske rejser ligger godt på afstand?

- Da jeg sad på havnekanten i Reykjavik sammen med den islandske statsminister Katrín Jakobsdóttir, gav hun mig på mange måder svaret. Hun fortalte mig, at når hun er sammen med sine nordiske kolleger, breder der sig instinktivt en

familiær fornemmelse. En fornemmelse af, at vi er blevet til sammen. En anerkendelse af at vi er vokset op med fælles værdier og begreber som humanisme, demokrati og rettigheder og velfærdssamfund. Hun kunne sammenfatte følelsen i en nøddeskal.

- Samtalen med Katrín Jakobsdóttir udfoldede nogle vage fornemmelser, jeg havde haft. At vi er rundet af opvækst i homogene miljøer, hvor alle mennesker er noget værd, og hvor hierakier ikke spiller nogen afgørende rolle. I Norden tænker jeg sjældent: Hvad er han ude på? Har hun noget i baghånden? Umiddelbart har jeg tillid til andre. Det gælder også til politikere. Jeg opfatter dem ikke som noget særligt, fordi de er politikere, men fordi, og for de mennesker, de er.

Anne Hjernø og Anders Agger på højfjeldet i Norge omgivet af deres tekniske og redaktionelle team, som optog alle seks afsnit af serien på blot seks uger. Privatfoto.

Tilbage til rødderne

Bortset fra den islandske statsminister, hvem har så gjort størst indtryk på dig under jeres rejser i Norden?

- Vi mødte et ungt par i en lille bygd på det allernordligste Færøerne. Deres historie betog mig dybt, selvom den er uden dramatik. Han er færing og mødte sin danske tilkommende på Aalborg Universitet i København. Han havde det som en jysk dreng, der efter flere år i København, har lyst til at komme hjem. Og Sara tog med ham til Eiði med 400 indbyggere. Her lever de et moderne liv i tæt kontakt med omgivelserne. Her oplever de, at omgivelserne giver dem liv, at de er rundet af noget, som man er tro over for. Ikke nødvendigvis en tilværelse for livet, men for tiden.

- Lagt ude på Lofoten, i Henningsvær, mødte vi to unge norske hipstere fra Bergen, som har ombygget en gammel fabrik til hotel. Vi havde taget hele fem fly for at nå derud og vores verdener var vidt forskellige, men alligevel kunne vi stå der og ikke bare tale sammen, men også forstå hinanden, uden problemer. Det synes jeg bare var fantastisk!

Grønland gør noget ved os

- På Diskøen i Grønland mærkede jeg, hvad Grønland gør ved Danmark og Norden. Den følelse kendte jeg ikke, men den satte sig. Og jeg kunne nævne tilsvarende oplevelser fra Island, Finland, ja overalt oplevede jeg at være kulturelt og naturmæssigt forbundet med steder og mennesker. Nok er vi forskellige i Norden, men vores verdensbillede er nogenlunde det samme. Sådan har jeg det jo ikke nødvendigvis med folk fra eksempelvis Slovenien, for at nævne et tilfældigt land i Europa.

Fornemmer du, at der kan komme en længerevarende effekt af 'Anne og Anders i Norden'?

- Jeg har bemærket, at DRs ledelse vågnede og var overraskede over, at vi kunne opnå så høje seertal. Dertil kommer, at flere andre nordiske lande forbereder noget lignende fællesnordisk. Og vi har da også været i gang med at overveje, om vi kan lave noget om den nordiske verdensarv. Men i første omgang har vi kastet os over en ny serie, hvor vi rejser rundt i Europa i anledning af 50-året for Danmarks ja til EF i 2022.

På kanten af EU

Den nye serie skal hedde 'Anne og Anders – på kanten af EU', hvor vi besøger steder med udfordringer, hvor der for alvor er noget på spil. Det gælder blandt andre Cypern, Bulgarien, Rumænien, Ungarn, Grækenland og områder i Tyskland og Frankrig.

- Der er ikke ret mange danskere, som føler sig forbundet med EU-lande. EU forekommer at være en besværlig størrelse, fordi den er så uoverskuelig. Det bliver spændende at undersøge, hvad EU er for os. Og så kan det være, at vi vender tilbage til Norden i et nyt perspektiv, siger Anders Agger.

eø

Alle afsnit af serien kan ses på dr.dk/tv til 3. oktober 2022.

Anne og Anders
på Island.
Foto: Egon Rix/DR.

Betagelsen smitter

Karin Gaarsted, formand for Foreningen Norden i Viborg, skriver om 'Anne og Anders i Norden' i dette læserbrev fra Viborg Stifts Folkeblad, som hun også har sendt til Nordiske:

Hver søndag aften i bedste sendetid har vi siddet foran skærmen for at følge Anne Hjernø og Anders Agger på deres forrygende rejse rundt i de nordiske lande.

De kalder naturen storslået. Og det er lige præcis, hvad den er. Uimodståelig smuk, gavmild og noget, man bare må være i, ligegyldigt om det er i Grønland, på Færøerne, i Island, i Sverige, Norge eller

Finland. I stilhed eller sammen med mennesker, der har valgt at leve deres liv, hvor der er så langt til nærmeste rigtige by, at det faktisk kan være lige meget. Man lever livet der, hvor man er, på naturens præmisser.

Anders Agger siger, at han bliver væltet omkuld af naturen. Han må stå ud af bilen og bare kigge. De nordiske lande har så meget at byde på. Og det

er den betagelse, de to journalister formidler til os foran tv'et.

Jeg har i de otte år, hvor jeg var medlem af Nordisk Råd, rejst i hele Norden. Og jeg indrømmer gerne, at en gåtur ned omkring den lille havn i Uummannaq i Grønland, en usædvanlig omgang nøgensauna med fordomsfrie østersøpolitikere i Finland eller en sejltur gennem skærgården fra Stockholm til Ålandsøerne helt klart vinder over en strandpromenade i Sydspanien.

Jeg er vild med Norden.

Og så taler Anne og Anders for det meste dansk med de spændende mennesker, de møder på deres rejse, mens de svarer tilbage på svensk eller norsk. Det er usædvanligt, at det kan lade sig gøre. Men dæmper man bare talestrømmen lidt, så kan vi faktisk godt forstå hinanden, og når først vi rigtigt har fundet den rette frekvens – ja, så går det forbavsende godt.

Tak til Anne og Anders - og DR1 for disse pragtfulde udsendelser. Norden fører 10-0!

Hvad er det Agger kan?

I december beskrev Politikens tv-anmelder Henrik Palle Anders Aggers særlige journalistiske egenskaber. Vi har fået tilladelse til at bringe dette uddrag:

'Litteraturen kan, når den er bedst, få os til at se verden med andres øjne og dermed gøre os til mere empatiske og muligvis også bedre mennesker. Når journalistikken er god, kan den lige akkurat også det, give os en unik adgang til verden filteret gennem vor næstes briller. Og det er dokumentaristen og skærmtrolden Anders Agger et glimrende eksempel på. Hans åbne og fordomsfri tilgang til sine kilder og emner boner næsten altid ud i vedkommende fjernsyn.'

'Først og fremmest er det frygtløsheden, der er grund til at beundre. Det virker ikke, som om Anders Agger er bange for noget som helst.'

Henrik Palle slutter med at erklære, at vi er heldige at have sådan en som Anders Agger i vores fælles fjernsyn.

Mageløse Island, 1.-6. maj 2022

I århundreder har Islændinge levet side om side med aktive vulkaner, en boblende termisk undergrund med Atlanterhavets rasen i deres baghave

- Ekstra luksus, maksimalt 13 gæster, udover chaufføren, som også er din rejseleder
- Tid til at dvæle omkring oplevelserne
- Lad dig rive med af naturens mangfoldighed med smukke vandfald & hemmelige laguner
- Bussen er en 17 personers bus, alle har god plads omkring sig, vil du med ??

OURWORLD

Tlf.: 97 42 50 40 | info@ourworld.dk | www.ourworld.dk

Et liv i Danmark

– på grund af Foreningen Norden

SFs repræsentant i Foreningen Nordens landsledelse, norske Turid Leirvoll, er medlem af den gruppe af tillidsfolk, som her i vinter tegner foreningens fremtidige vision og strategi. Vi møder en stærk nordisk stemme med masser af ideer til styrkelse af foreningen og nordisk samarbejde.

Norske Turid Leirvolls liv i Danmark skyldes Foreningen Norden. I alt fald indirekte. Hun voksede op i Sandnes i det sydvestlige Norge for 65 år siden i en slægt af fiskere, småbønder og industriarbejdere. På den tid oplevede de nordiske venskabsbyer en storhedstid med Foreningen Norden som drivende kraft. Således var der også tætte forbindelser mellem Sandnes og Nyborg, og fra ti-årsalderen fik Turid gennem hundredvis af breve med en penneveninde fra Nyborg lært sig dansk.

- Jeg rejste alene til Nyborg som 14-årig til pennevenindens gæstfrie familie og vi skrev sammen i mindst 10 år. Her blev min kærlighed til Norden grundlagt og uden Foreningen Norden er det ikke sikkert, at jeg havde fået kontakt med og siden bosat mig i Danmark, lyder det fra Turid Leirvoll, som ikke et øjeblik var i tvivl, da SF i 2017 udpegede hende til Foreningen Nordens landsstyrelse efter tidligere folketingsmedlem Kristen Touborgs død. Faktisk har hun boet i København, siden hun i 2001 blev gift med partifællen, daværende SF-folketingsmedlem Steen Gade.

I spidsen for et gennemsyn

I dag er hun medlem af den gruppe af tillidsfolk, som hen over vinteren skal formulere Foreningen Nordens fremtidige vision og de handleplaner, som skal føre visionen i mål. Gruppen skal gennemføre et såkaldt 360 graders eftersyn af foreningen, og gruppens arbejde forelægges repræsentantskabsmødet til maj.

Turid Leirvoll har haft en lang karriere som partipolitisk og faglig aktiv, lige fra hun som ung socialrådgiver blev valgt til ledelsen i det norske fagforbund af socialrådgivere. Senere blev hun et kendt ansigt i Norge, da hun gennem otte år var parti-

sekretær, øverste organisatoriske leder, for norske Sosialistisk Venstreparti (SV). Derefter bestred hun gennem 13 år, frem til 2016, tilsvarende position i SF i Danmark. Mange ser hende som den centrale figur i den årelange operation, som på mange områder fusionerede skandinavisk venstrefløjspolitik. I dag er hun faglig sekretær i TAT, Foreningen af tekniske og administrative tjenestemænd.

Mens Turid Leirvolls partipolitiske engagement er droppet ned i de senere år, er hendes nordiske engagement mere brændende end nogensinde. Dette engagement, herunder hendes norske baggrund, er da også grunden til, at Nordiske møder hende til en samtale om Norden i almindelighed og Foreningen Norden i særdeleshed.

Norden er mere end Skandinavien

Hun mindes, hvordan hun for alvor erfarede, at Norden var meget mere end Skandinavien.

- I SV og SF havde jeg ansvar for det nordiske venstregrønne partisamarbejde, og gennem det færøske Tjóðveldi, grønlandske IA og islandske VG fik jeg udvidet mit kendskab til og set betydningen af Vestnorden. Både natur og mennesker gjorde et stort indtryk på mig. Jeg husker tydeligt, da jeg første gang besøgte Ilulissat. Jeg stod ved Isfjorden, ved kanten af bræen, den enorme iskappe som udgør indlandsisen, og kunne høre isen knage og buldre og se isbjergene forandre sig for øjnene af mig. Jeg var stærkt betaget og følte mig så lille!

Turid Leirvoll kender det nordiske samarbejde både udefra og indefra, blandt andet har hun været projektansat i en ungdomskomite under Nordisk Ministerråd, hvor hun arbejdede med handleplaner for børn og unge.

- Jeg har stor respekt for de ansatte i Minister-

rådet, som jo dybest set alle arbejder for at det skal være nemmere at være borgere i Norden. I både hovedkontoret i København og i de mange fællesnordiske institutioner og virksomheder i hele Norden er der et mylder af engagerede og vidende mennesker, som det har været berigende at arbejde sammen med.

Flere muskler til Nordisk Råd

- På den politiske side halter det. Nordisk Råd burde udstyres med redskaber, som er mere forpligtende, hvorved flere beslutninger vil veje tungere og få større konsekvens.

Turid Leirvoll har flere ideer til fordelagtigt samarbejde i Norden. En af dem handler om en fællesnordisk medieoffentlighed.

- Norden kan blive løsningen på mediernes internationale krise. Hvis medierne vil og tør. Se blot på, hvordan de nordiske lande flere steder har etableret et diplomatisk samarbejde i form af fælles ambassadebygninger med fælles tekniske og praktiske funktioner. Berlin er vel det bedste ek-

sempel på, at Norden samler sig og udnytter fællesskabet.

- Kan disse erfaringer ikke bruges af medierne? Kan man forestille sig, at de større medier etablerede fællesredaktioner - i store nordiske byer, i hovedsteder ude i verden, hvor korrespondentstillinger er nedlagt? Ved du, hvor lidt der stod i norske aviser om det danske kommunalvalg? Eller minkommissionen? Jo, ved at samarbejde kan medierne dække en større del af verden, både bredere og dybere. Og øge interessen for vores nabolande, hvilket jo dybest set er Foreningen Nordens højeste mål.

Nordisk videntcenter for minoriteter

Hun mener også, at Norden med de mange fælles udfordringer, bl.a. på områder som migration, integration og hvordan vi lever sammen som majoriteter og minoriteter, vil kunne have stor nytte af at samle erfaringer fra fortid og nutid, lære af hinandens fejltagelser såvel som gode erfaringer.

- Hvilken lærdom tager vi med fra vores rolle i

- Jeg synes stadig, at dansk er det smukkeste sprog i verden, skarpt forfulgt af fransk, lyder det fra norske Turid Leirvoll, som her ses under repræsentantskabsmødet i Aabenraa sidste år.

Nordisk Råd bør udstyres med redskaber, som er mere forpligtende, hvorved flere beslutninger vil veje tungere og få større konsekvens, siger Leirvoll, som også mener, at de nordiske medier med fordel kan samarbejde langt mere. Her ses Finlands statsminister Sanna Marin i interview under Nordisk Råds session i København i oktober sidste år. Foto: Magnus Fröderberg, norden.org

slavehandelen, behandlingen af jøderne under krigen eller oprindelige folk, som de samiske og grønlandske.

- Vi kan lære af dette og bruge denne viden til at blive bedre til at leve demokratisk sammen, bedre til interaktion, bedre til at integrere. En viden som måske også kan anvendes andre steder i verden. Det tror jeg bliver vigtigt i fremtiden, ikke mindst for de unge. Akkurat som samling af viden om klima og fælles ansvar for klodens fremtid vil gøre det, siger Turid Leirvoll og kommer dermed ind på et af de problemer, som den interne gruppe i Foreningen Norden tumler med: Hvordan får vi flere yngre medlemmer?

- Målet må være, at yngre medlemmer overtager 'ejerskabet' til Foreningen Norden, at vi åbner dø-

ren og byder inden for med aktiviteter og sager, der er relevante for deres liv.

- Vi skal møde de unge, der hvor de færdes. Hvad med de store festivaler? Roskilde Festival? Der kommer endda unge fra hele Norden. Kan vi aktivere en flok yngre ambassadører, som viser foreningen og samarbejdet frem og taler til de unge?

Samarbejde med andre foreninger

- Jeg tror, at vi med fordel kan samarbejde tættere med andre organisationer, både lokalt, regionalt og på landsplan. Måske med idrætten, som allerede samarbejder meget på tværs i Norden. Med kulturorganisationer om musik, litteratur og teater. Ved at alliere os med organisationer og netværk kan vi opnå større gennemslagskraft og blive mere synlige.

Turid Leirvoll indskyder, at den slags initiativer ikke må gå ud over de sikre og gennemtestede aktiviteter, som foreningens medlemmer i dag har stor glæde af.

- Det gælder for eksempel rejserne, som i generationer har givet vores medlemmer oplevelser af en karakter og størrelse, som næsten ikke kan beskrives. I det hele taget har vi stor erfaring og mange gode traditioner i foreningen. Men hvor er de under 50 år, som har lyst til at forvalte og bestemme i fremtiden? Vi ved jo, at rigtig mange af de unge diskuterer politik og holdninger med hinanden, de er aktive i forskellige foreninger, men for 'folk flest' er Foreningen Norden ikke en kendt størrelse.

- Med de rette midler tror jeg godt, at vi kan engagere flere unge og yngre omkring nordiske mærkesager som transport, især når det gælder sammenhængende transportveje i Norden, måske allermest togtrafikken. Men også forsvar, kultur og uddannelse er emner, som det giver mening at beskæftige sig med i nordisk sammenhæng. Alt for få ved, at Foreningen Norden har arbejdet med disse politiske dagsordener i årtier, og at vi langt hen ad vejen har haft lod og del i de politiske beslutninger, som har gjort livet lettere for befolkningerne i Norden, siger Turid Leirvoll, som også har funderet over konsekvenserne af corona-pandemien.

Gunstig konsekvens af pandemien

- Det kan nok være, at det nordiske sundhedssamarbejde ikke har været optimalt, hverken administrativt eller politisk, men måske har corona også pustet til en positiv tendens, som allerede fandtes.

- Vi har jo længe været globale og villet rejse mere end nogensinde i historien. Nu har den grønne dagsorden, tilskyndet af corona, gjort det meget mere populært at rejse kortere og blive længere. Ja, det er ligefrem blevet et turistslogan i Norge at inspirere til indenlands rejser og rejser til nabolandene. Med skib, tog eller på hesteryg! Måske er vores ressourcebevidsthed i kombination med smittefaren et nyt afsæt til at udvikle det nordiske samarbejde?

eø

Mange flere medlemmer

Det er målet for Foreningen Norden, og et af midlerne er en ny folder, som afdelingerne i denne vinter bruger til at hverve nye medlemmer. Klip fra indholdet:

"Det betaler sig at samarbejde hen over de nordiske grænser. Samarbejdet giver udbytte økonomisk, kulturelt og socialt. Derfor skal vi styrke det nordiske perspektiv – og derfor har vi brug for flere medlemmer".

"Norden sidder i os. Selvom vi ikke alle er født i Norden, er vi integrerede i Norden. Naturligvis har vi først og fremmest en dansk identitet, men mange af os oplever også en stærk nordisk samhørighed, som giver os lyst til at udforske Norden på alle planer. Vi vil gerne have dig med".

Bestil folderen på landskontoret@foreningen-norden.dk

'Livsglæde', Jorma Kärden, Finland.

Nordiske gavlmalerier frem i lyset

For 50 år siden sikrede Foreningen Norden og Nordisk Kulturfond, at der blev skabt og opsat fem gavle på bygninger i Brande - malet af nordiske kunstnere. To står endnu, en er gået til – og to nedtagne kommer nu atter til ære og værdighed med kommunal støtte.

Mange kender midtjyske Brande for de kunstnerisk udsmykkede husgavle. Men få ved, at Norden har spillet en afgørende rolle i gavlmaleriernes historie. Og nu, 50 år efter opsætningen, kommer flere af de nedtagne malerier til ære og værdighed igen. Takket være Ikast-Brande Kommune og Foreningen Norden.

Historien om de nordiske gavle begynder reelt i 1968, som var det store gavlmaleri-gennembrud i Brande og som skulle give byen et varigt vartegn. Kort efter fejrede Foreningen Norden sit 50-års jubilæum og fik med støtte fra Midtjysk Kunstforening og 60.000 kroner fra Nordisk Kulturfond udvalgt en flok nordiske kunstnere fra Finland, Sverige, Norge, Island – og Danmark, som skabte fine værker til endnu flere gavle i Brande.

I beretningen fra Foreningen Nordens generalforsamling hedder det beroligende, at "kunstværkerne vil ikke blive provokerende på nogen måde, men vil sætte et varigt minde om foreningen".

Det danske og norske bidrag står endnu i byen, mens det islandske maleri, der var malet direkte

på muren, gik tabt, da hus og gavl blev revet ned. Det samme var tæt på at ske for den svenske og finske gavlkunst på musikskolen og biblioteket, men selvom bygningerne måtte lade livet, blev malerierne, der er malet på plastplader, reddet.

Kommunen satser stadig på gadens kunst

Historien ender smukt med en fernisering midt i februar, hvor de danske og svenske friser genopsættes på nye og fremtrædende placeringer i gadebilledet.

- Vi har en strategisk satsning på gadens kunst under blå himmel, som også indebærer øget formidling, siger kommunens kulturkonsulent, Carsten Jensen.

Formanden for Foreningen Norden i Ikast-Brande, Bodil Porsbjerg, fryder sig over, at de nedtagne friser genopfriskes og genopsættes.

- Vi har brug for at få Norden og Foreningen Norden frem i lyset. Vi har jo en fantastisk ide om nordisk fællesskab og samarbejde at bygge på. Og så har vores lokale forening en flot historie, som også fletter sig ind i byens kunstneriske tradition. I 2002 fejrede vi nemlig 50-års jubilæum for oprettelsen af nordisk venskabsbysamarbejde og Nordisk Råd med opsætning af en smuk milepæl i træ med henvisninger til vores nordiske venskabsbyer. Milepælen blev erstattet af en langtidsholdbar metaludgave, da vi fejrede landsforeningens 100-års jubilæum i 2019, siger Bodil Porsbjerg.

Vi passer på hinanden i Norden

Midt i november mødtes de nordiske forsvarsministre. Mødets perspektiver fik den danske forsvarsmister Trine Bramsen (S) op på den høje nordiske klinge i et indlæg i Berlingske. Vi bringer uddrag:

"Ligesom på villavejene, så passer vi på vores naboer. Og vores naboer passer på os.

Derfor er der brug for, at vi hele tiden bygger på og udvider vores nordiske forsvarssamarbejde. Vi har fælles interesser, og sammen står vi stærkere. For Danmark har det stor betydning, at forsvarssamarbejdet kan agere i cyberspace. Truslerne mod vores demokratiske og stærkt digitaliserede samfund er ikke længere kun synlige – de er også blevet usynlige.

Dygtige hackere med onde hensigter kan forvolde stor skade, og det er vi nødt til at kunne forsvare os imod. Også det gør vi bedst i fællesskab. Alle de nordiske lande er stærke på it-området.

Derfor giver det mening, at vi arbejder sammen om cybersikkerhed.

Og vi skal fortsat blive ved med at styrke det operative militære samarbejde mellem landene. Det skal blandt andet ske ved fælles øvelser og koordinering af operative indsatser på tværs af

landegrænserne i Norden. Et andet oplagt sted at sætte ind er i forhold til at styrke overvågningen, så vi bedre kan se og høre, hvad der sker i vores nærområde.

I Norden kan vi meget, når vi arbejder sammen. Det gælder også på forsvars- og sikkerhedsområdet.

Inden længe er det så Norges tur til at stå i spidsen for det nordiske samarbejde på forsvarsområdet, og vi vil fra Danmarks side arbejde for, at der bliver bygget på, så vi i Norden står endnu stærkere sammen – både i det fysiske rum og i cyberspace".

Kilde: Berlingske, 11. november.

Flere ministre i de nordiske regeringer har formelle samarbejdsstrukturer i regi af Nordisk Ministerråd. Faktisk eksisterer der hele 10 fagministerråd. På side 30-31 fortæller klimaminister Dan Jørgensen om samarbejdet op til COP 26.

En svensk SK 60
letter fra Kallinge.
Foto: Johannes
Jansson, norden.org

Selfie af Hassan Preisler.

Nordisk

er en udvidelse af det danske

Han har medvirket i 70 episoder af podcasten 'Norsken, svensken og dansken', som kalder sig selv for skandinavisk familieterapi. Men 'famiemennesket', forfatteren Hassan Preisler har ikke været interviewet om Norden – før nu. Mød en verdensmand, som bliver mere og mere nordisk orienteret og engageret.

På et tidspunkt i interviewet bliver Hassan Preisler så overrasket over, hvor meget samtalen om Norden påvirker ham, at han udbryder, at han får kuldegysninger af begejstring.

Det er første gang, at Hassan Preisler giver interview om Norden, og det mærker man som interviewer. Preisler tager sig tid, leder efter ord og

tanker. Men snart myldrer det med indtryk og beskrivelser af det særligt nordiske.

- Norden er en geografisk tryghedshavn, den uforanderlige, vores allierede, en geografisk og kulturel forlængelse, ja, udvidelse af det danske.

- Danmark har forandret sig voldsomt kulturelt og politisk bare i min levetid, men som helhed er

Norden for mig det trygge og kontinuerlige, det historisk rodfæstede, det væsentlige, det bærende.

Den brede nordiske kultur

Hassan Preisler udvikler, mens han taler, denne grundlæggende tanke om, at Norden er en udvikelse af det danske.

- Tag bare kulturen. Dansk kultur bliver bredere, mere vedkommende og væsentlig, når den bliver til som en del af den nordiske kultur. Det gælder også religion og natur. Jeg oplever det hos begge mine medværter i radioprogrammet. Hvor vi i Danmark nærmest har et romantiseret forhold til naturen - tænk bare på Lærkesletten og Lynetteholmen - mærker jeg, hvordan norske Hilde Sandvik har et langt mere pragmatisk og rodfæstet forhold til naturen, som jo altid har spillet en mere afgørende rolle for nordmænd.

- Også svenske Åsa Linderborg påvirker mig til at komme i kontakt med sider af mig selv, som jeg ellers ikke kender. Jeg opdager pludselig, at jeg også har det svenske i mig! Det er noget med tålmod, eftertænkksomhed, modenhed og ordentlighed. Nogle af de træk, som vi kan blive vanvittige over i Danmark, og som er medvirkende til at vi opfatter svenskerne som begravet i en dyne af politisk korrekthed.

- Men alt det, jeg lige har sagt, er jo i virkeligheden eksempler på de stereotype opfattelser, vi har af hinanden, og i virkeligheden er svenske Åsa meget politisk ukorrekt, og norske Hilde Sandvik er en rigtig storby pige. Men min hovedpointe er, at nordisk kultur og nordisk mentalitet bare er dansk kultur og mentalitet, men med større bredde og dybde.

Dialog bringer Norden frem

Hassan Preisler oplever som den danske vært i radioprogrammet, at dialog hele tiden bringer nye nordiske perspektiver op til overfladen.

- Når vi tre værter taler sammen, både før, under og efter udsendelserne, oplever vi konstant nye sider af det, jeg kalder for den nordiske folkesjæl.

Hele vores program er faktisk en afspejling af noget, der foregår i folkesjælen, i vores fælles undergrund. Dermed kommer programmets dialoger til at illustrere slægtskabet i Norden og ønsket om endnu tættere bånd.

'Norsken, svensken og dansken' har i det hele taget præget Hassan Preislers liv meget mere, end han havde forventet.

- Jeg troede, at det ville blive et kedeligt program. Men for mig personligt har det været en af de glædeligste begivenheder og mest interessante opgaver i mit professionelle liv at være med i programmet. Vi tre har det som voksne søskende. Vi har et fælles terapirum, hvor vi også tør tale om dysfunktionalitet i hver vores nordiske familie. Vi føler os jo som familie, og vi kender hinandens job, børn og fritid. Men vi er ikke hinanden. Derfor kan vi lytte udefra og forstå indefra. Det er et fantastisk åndehul at være med! Måske og forhåbentlig kan det også mærkes af lytterne.

Frygt for brud på tilliden

Preisler tumler af og til med tanker om, at der sker noget, som splitter os i Norden. At vores loyalitet går fløjten.

- Historisk har vi jo haft voldsomme konflikter med død og ødelæggelse til følge. Men når der nu om dage er konflikter mellem os, handler det primært om at tilliden udfordres. For eksempel med corona, under den værste smitteperiode, hvor Norge var så afvisende over for svenskere, som ville krydse grænsen, at landenes statsledere nu må mødes for at klinke skårene. Jo, tilliden er nærmest Nordens forudsætning og vi har lært at brødre og søstre ikke snyder hinanden. Det er faktisk meget smukt.

Selvom Hassan Preisler hylder det nordiske sammenhold og fællesskab, er han ikke ubetinget tilfreds med den måde, det udmønter sig i politisk-administrativt samarbejde. For nylig blev han endda af Bertel Haarder beskyldt for at kalde det nordiske samarbejde for 'en dødssejler'. Men det citat peger slet ikke på samarbejdet i almindelighed, siger en lettere fortørnet Preisler.

HASSAN PREISLER

BRUN MANDS BYRDE

ROMAN

LINDHARDT OG RINGHOF

Forsiden til 'Brun mands Byrde' er stærkt inspireret af den kontroversielle forside til børnebogen 'Lille sorte Sambo', som er blevet beskyldt for at være racistisk. 'Lille sorte Sambo' er skrevet af den skotske forfatter Helen Bannerman og udkom i 1899. I dansk oversættelse udkom den i 1937.

Det folkelige samarbejde er fremtiden

- Nordisk samarbejde er altafgørende – både nu og i fremtiden. Jeg henviste derimod til meget af det formaliserede samarbejde i regi af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Det interesserer ikke rigtig politikerne, ligesom ministerposten for nordisk samarbejde heller ikke anses for hverken væsentlig eller attraktiv. Min kritik går især på de formelle begivenheder, som virker støvede, uden kant, mod og vision. Se bare prisuddelingene, som ligner noget fra 80'erne og nærmest overses, men som burde være årets begivenhed. Nej, det brede og folkelige samarbejde har sin store værdi og det prioriteres alt, alt for lidt i både Ministerrådet og Nordisk Råd.

- Dertil kommer at det nordiske samarbejde hæmmes af navlepillende nationale dagsordener, som landene enkeltvis ønsker fremmet. Det indebærer efter min vurdering ofte, at man så lader hinanden være og slet ikke tager fat om de mere ømtålelige sager som eksempelvis flygtninge, og når man ikke kan tale åbent og ærligt i hinandens selskab, så bliver man en flok stivstikkere. I 'Norsken, svensken og dansken' bruger vi netop det nordiske fællesskab til at vende alt det, som vi ellers ikke siger derhjemme, fordi vi ikke tør. Det gør vi, fordi vi ved, at det styrker os individuelt, men i den grad også kollektivt.

Samarbejdet skal vågne ved et venligt puf

- Jeg ønsker at give det formelle nordiske samarbejde et venligt puf, så det vågner. Samarbejdet er rodfæstet og uundværligt, og meget af det bør transformere sig til aktiviteter og begivenheder med reel folkelig interesse og tilslutning, lyder det fra Hassan Preisler.

Hans konklusion efter arbejdet med nordiske perspektiver, forskelle og ligheder i et par år er utvetydig.

- Vores lande udgør tilsammen en enormt kraftfuld enhed, som det ville være idiotisk ikke at udbygge. Men det kommer også til at ske – helt af sig selv. Den uformelle udveksling hen over vores geografiske og kulturelle grænser er afsindigt spæn-

dende. Jeg er sikker på, at den, der ikke forstår det, vil stå tilbage på perronen, når det store nordiske tog kører om lidt, slutter Preisler.

Verdensmand vender blik mod Norden

Preislers nordiske interesse er vokset frem i de to år, hvor han har deltaget i radioprogrammet. Men hans fortid og baggrund peger slet ikke mod Norden.

Han kalder sig for genetisk og kulturelt globaliseret, og selvom han som dreng har taget mange ture over Sundet sammen med sin mormor og morfar og var på klubtur til Hönefoss, er det Beirut, New York, London, Berlin og Paris, som har præget ham.

Men når han i anledning af interviewet bliver tvunget til at tænke nordisk, viser det sig, at Norden allerede rumsterede i Hassan fra ungdomsårene.

- Jeg boede fem år i Libanon og blev helt rørt, da jeg fandt en norsk myseost. Den mindede mig lige så meget om 'hjemme' som svenske Jan Johansson, som jeg hørte ustandseligt. Og så havde jeg den danske kongefamilie hængende på min væg, og på den måde var jeg ude i den store verden ikke kun dansk, men nordisk.

Pakistansk far, dansk mor

I geografisk henseende er Preisler en verdensmand; pakistansk far, dansk mor, født i Charlottenlund, vokset op i Bern og Berlin.

- Jeg er vant til at grænser har stor betydning. Som lille dreng skulle vi jo med stort besvær fra Vestberlin gennem Østtyskland for at komme til Danmark. Hvorimod vi krydsede grænserne til Norge og Sverige på vores glatte ansigt. Her var ingen bryske mænd, som hev os ud af toget, siger Preisler, som endda har været Øresundspendler i nogle måneder, da han i 2019 for Malmö Stadsteater skrev og instruerede teaterstykket 'Jag, mig själv och...', som høstede flotte anmeldelser. Hans forfattergennembrud kom i 2013 med 'Brun mands byrde.' Siden har han skrevet en lang række teaterstykker samt været vært på programmerne 'Min lille Hassan' og 'Det næste Kapitel' på Radio24syv og Weekendavisen.

eø

Lad os slå kludene sammen – og blive mere digitale

Landsformand Lars Barfoed slår til lyd for mere samarbejde på tværs af afdelinger og kredse. Han ser også online-arrangementer som en vigtig del af Foreningen Nordens nye strategi, der også skal appellere til yngre generationer, som ikke nødvendigvis er tiltrukket af et medlemskab, som vi kender det.

- Jeg har længe tænkt på, hvordan vi kan hjælpe hinanden som lokalforeninger. Hvordan vi kan være fælles om tilbud på tværs af afdelinger og kredse. Nogle gør det allerede, men jeg tror, at vi kan blive endnu bedre, hvilket vil indebære, at medlemmerne kan møde op til et arrangement i naboafdelin-

gen, hvis deres egen afdeling ikke har så meget at byde på i øjeblikket, sagde Lars Barfoed, da han lagde op til gruppearbejde på Foreningen Nordens tillidsmandsmøde i Vejle i efteråret.

- Men det behøver ikke blot handle om fysiske møder, som vi kender dem. Der er jo åbenlyse stor-

Lars Barfoed opfordrer medlemmerne til at presse kommunalpolitikkerne til at skabe rammer for venskabsbysamarbejde. Dette samarbejde giver ikke blot store oplevelser for borgerne, men også værdifuld erfaringsudveksling mellem administration og politikere, siger formanden, der her lægger op til gruppearbejde på tillidsmandsmødet i Vejle i efteråret.

driftsfordele ved at arrangere digitale møder for alle medlemmer. Det kan være fælles kredsarrangementer med en politiker eller kulturperson, for eksempel en nomineret forfatter til Nordisk Råds Litteraturpris.

Ikke meget ung for at være yngre

Barfoed kredsede i sit indlæg om de yngre medlemmer, som foreningen efterlyser.

- Man behøver ikke at være meget ung for at være yngre. 50+ er en voksende gruppe af ressourcer, som har overskud til idebetonet engagement.

Han spurgte retorisk om yngre med nordisk interesse nødvendigvis finder et klassisk medlemskab tiltrækkende.

- Hvad med at knytte unge og yngre til et af de projekter, som vi har haft stor succes med i de seneste mange år? For dem kan det måske give mening at slutte op om en specifik ide i en periode. Vi

kan kalde det for interessefællesskaber. Så kan et regulært medlemskab forhåbentlig komme senere.

Landsformanden så også nordiske muligheder i forskellige erhvervsnetværk mellem virksomheder, som har filialer eller afdelinger på tværs af de nordiske grænser. Han mente ovenikøbet, at der kan skabes nyttige alliancer mellem nordiske virksomheder og Foreningen Nordens nationale enheder.

Effektiv kommunikation nødvendig

- Men vi opnår ikke ørenlyd hos yngre mennesker, hvis vi ikke formår at give os til kende. Vi skal være mere synlige, vi skal være mere offensive, mere markante og i det hele taget bedre til at kommunikere både internt og eksternt. Kun derved engagerer vi medlemmerne – også de yngre – og øger muligheden for at opnå større indflydelse på den nordiske politiske dagsorden, som vi så brændende ønsker skal fylde noget mere.

Da Nordiske møder Lars Barfoed efter tillidsmandsmødet uddyber han sine tanker om digitale møder og flere medlemmer.

- Med brug af videomøde-plattformene Teams eller Zoom kan vi tilbyde alle medlemmer et fælles forum, hvor vi har spændende personligheder til at komme med oplæg og gå i dialog med os. Den type møder har mange fordele, som jeg glæder mig til at udforske, men de kan og bør ikke erstatte vores fysiske sammenkomster og møder, hverken i afdelinger, kredse eller på landsplan.

Efterårets store filmpremiere

Han nævner en stor begivenhed i efteråret, som samlede og involverede flere tusinde medlemmer: premieren på den stort anlagte spillefilm 'Margrete I'.

Her kobledes vi os på en stor og landsdækkende biografpremiere for en film, som senere er set af næsten 400.000 danskere. På landskontorets initiativ og med stor hjælp fra filmens producent, SF Studios, arrangerede lokalafdelinger og kredse omkring 20 forpremierer med masser af lokalt tilpasset og vældig kreativt indhold. Filmen, de lokalt tilpassede følgebegivenheder og selve gallapremieren var et stort løft til vores forening, som atter viste sig at rumme en stor folkelig kraft. Desuden kunne vi glæde os over, at dronning Margrethe II, vores protektor, overværede gallapremieren sammen med blandt andre statsministeren. eø

Formand på turné

Landsformand Lars Barfoed brugte mange timer på landeveje og i godt selskab med lokalafdelingerne, da han i efteråret rejste gennem landet for at opfange afdelingernes holdninger til fremtidens Foreningen Norden. Debatemnerne var utallige: Venskabsbyer, kommunikation, digitalisering, rejser, rekruttering af medlemmer og bestyrelser. I skrivende stund er Barfoed sammen med en lille gruppe tillidsfolk ved at snøre sækken i form af en række forslag og anbefalinger, som repræsentantskabet får præsenteret den 6. maj. Her er glimt fra mødet i Viborg, som blev nået efter dialogmøder i Aarhus, Holstebro, Ringe, Aabenraa, Odder, Tappernøje og København.

Tillidsfolk byder ind

På tillidsmandsmødet i Vejle i efteråret arbejdede en række grupper med bidrag til den rapport om fremtidens Foreningen Norden, som fremlægges til maj. Her er uddrag af gruppernes fremlæggelse i plenum:

Fra gruppearbejdet om værdier med rapportør Jonas Roelsgaard fra landsstyrelsen øverst til højre.

Gruppearbejde om værdier

Rapportør: Jonas Roelsgaard, landsstyrelsen

Med værdier mener vi samhørighed, tillid, åbenhed, velfærd, lighed, nærvær fællesskab, naturlængsel – vi kan ikke lade naturen være, positiv melankoli, levende demokrati og pragmatisme.

Gruppearbejde om kommunikation & indflydelse

Rapportør: Linda Drotten, Randers-Langå

Digital kommunikation skal udvikles og udbredes. Information og viden fra Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd skal formidles. Flere afdelinger opkræver selv kontingent, hvilket giver en god kommunikation med medlemmerne. Forsyn os fra landsforeningen med indlæg og kommentarer om politiske emner, som vi kan formidle videre lokalt. Se også næste gruppe om digital kommunikation.

Gruppearbejde om digitalisering

Rapportør: Erik Madsen, Karup

Vi har brug for undervisning i simple it-værktøjer, eksempelvis

om brugen af videomøder. Det kan vi lære via videomøder! Lad os gå sammen i hele Norden, alle de nationale landsforeninger, om at arrangere videomøder med helt store navne.

Gruppearbejde om aktiviteter

Rapportør: Jacob Lund, landsstyrelsen

Jubilæet i 2019 og filmen 'Margrete I' i 2021 var fremragende eksempler på aktiviteter, som blev tilpasset lokalt. Her fungerer det centrale og det lokale samarbejde virkelig flot.

Gruppearbejde om medlems- og bestyrelsesrekruttering

Rapportør: Jeppe Strandberg Mugaas, København

De unge er optagede af enkeltsager, og det behov skal vi blive i stand til at imødekomme. Vi skal også udvikle samarbejdet med andre foreninger for at blive synlige for nye medlemsgrupper. Synlighed på højskoler og på Nordkurs, nordiske universiteters sommerkurser i nordisk sprog, litteratur og kultur, er oplagte indsatsområder.

Gigantisk nordisk klimainvestering: 830 milliarder!

Ved at have et samlingspunkt for de nordiske lande, kan man skabe en fælles fortælling og vise, hvordan vi sammen gør en forskel, siger klimaminister Dan Jørgensen (S) i dette interview om værdien af nordisk samarbejde omkring COP26. Han fremhæver især nordiske pensionsselskabers håndslag om klimainvesteringer for hele 830 mia. kroner.

- Selvom de nordiske lande ikke er en officiel forhandlingsgruppe i COP-forhandlingerne, kan vi på anden vis dele viden og understøtte fælles nordiske prioriteter, blandt andet ved at øge det diplomatiske pres på lande til at levere øgede ambitioner. Men også ved at flere nordiske ministre faciliterede centrale politiske forhandlinger som slut-erklæringen for reduktioner samt finansieringsspørgsmålet, siger Dan Jørgensen.

Hvordan vil du beskrive den fællesnordiske fremtræden i forbindelse med COP26. Både forberedelser, fremtræden i Glasgow og blivende aftryk?

Selvom de nordiske lande ikke er en officiel forhandlingsgruppe i COP-forhandlingerne, kan vi på anden vis dele viden og understøtte fælles nordiske prioriteter. Op til COP26 var der bred nordisk støtte til det britiske formandskabs arbejde for et ambitiøst resultat ved COP26, blandt andet ved at øge det diplomatiske pres på lande til at levere øgede ambitioner. På selve COP26 var Norden på mange måder fremtrædende – blandet andet faciliterede flere nordiske ministre nogle af de centrale politiske forhandlinger på afgørende områder som sluterklæringen for reduktioner samt finansieringsspørgsmålet.

Fortæl lidt om Climate Investment Coalition, som de nordiske statsministre og Finlands præsident præsenterede på COP26.

Den grønne omstilling kræver enorme investeringer, og politiske målsætninger og

aftaler kan ikke stå alene. Climate Investment Coalition mobiliserer pensionselskaber og andre investorer globalt til at øge investeringerne i grøn energi og klimaløsninger. Initiativet udspringer af de danske pensionselskabers annoncering i 2019 på FNs klimatopmøde i New York af et tilsagn om grønne investeringer for yderligere 350 mia. danske kr. frem mod 2030. Nye tilsagn fra nordiske – og nogle udvalgte britiske – pensionselskaber betyder, at pensionsfonde til sammen lover at investere i alt 130 mia. US dollars – eller ca. 830 mia. danske kr. – i nye klimainvesteringer frem mod 2030.

Er det ikke usædvanligt, at pensionsfonde og institutionelle investorer i den private sektor går sammen med det offentlige om klimafinansiering?

Vi står med en kæmpe opgave foran os for at levere på klimamålene både i Danmark, Norden og globalt, og her spiller blandt andet pensionsmilliarderne en afgørende rolle. Offentligt-privat samarbejde er en vigtig nøgle til at accelerere de private investeringer. Det er det, vi også gerne vil vise med koalitionen. At der kan mobiliseres langt flere private investeringer i den grønne omstilling globalt, hvis landene sørger for at skabe de rigtige rammebetingelser for grøn energi. Og her har nordiske aktører – både offentlige og private – stærke erfaringer, der kan inspirere resten af verden.

Vi taler om klimasatsning på 130 mia. US dollars. Hvorfor tror du, at et sådant initiativ nærmest ikke omtales i medierne og dermed offentligheden?

Mit indtryk er, at der var masser af interesse for initiativet fra både medier og COP-deltagere, da de øgede klimainvesteringer frem mod 2030 blev annonceret på COP26 i den nordiske pavillon. Det oprindelige tilsagn fra de danske pensi-

onsselskaber har fået stor opmærksomhed siden 2019, og det forventer vi også, at den nordiske annoncering vil. Ikke mindst fordi der knytter sig to vigtige budskaber til – nemlig at de private investorer er klar til at investere mange flere penge i klimaløsninger, og at det ikke er noget, de bare siger, men også noget, de rent faktisk gør. Den seneste opgørelse fra de danske pensionselskaber viser, at de siden 2019 har foretaget nye investeringer for i alt 126 mia. kr. Dermed er de efter blot to år rigtig godt på vej til målet om 350 mia. kr. i 2030 – og det er jo et virkeligt stærkt budskab.

Norden havde en fælles pavillon i Glasgow. Hvordan bedømmer du værdien af en sådan fysisk præsentation og dialog?

Den nordiske pavillon skaber et godt udgangspunkt for at fortælle om de gode nordiske erfaringer med at adressere klimaforandringerne. Hver især har de nordiske lande nogle stærke kompetencer og erfaringer inden for klimaområdet, men ved at have et samlingspunkt for de nordiske lande kan man skabe en fælles fortælling og vise, hvordan vi sammen gør en forskel. Det gør løsninger mere tilgængelige for andre dele af verden. Vi oplever, at verden lytter til os.

Hvordan vurderer du muligheden for at de nordiske lande i højere grad kan samarbejde om den internationale klimadagsorden, på den internationale klima-scene?

Der er et godt grundlag for øget nordisk samarbejde, hvilket også er blevet fremhævet i vores fælles erklæringer gennem Nordisk Ministerråd. Vi skal forfølge mulighederne for at øge samarbejdet ude i de enkelte lande og regioner og sikre synergi imellem vores indsatser for at skabe øgede ambitioner.

eø

Otte sider med rejsetilbud

- alle fra Foreningen Nordens afdelinger

Foreningen Norden, Brønderslev

Norge – Setesdalen & Byglandsfjorden

5 DAGES busrejse med afgang fra Brønderslev søndag den 14. august 2022.

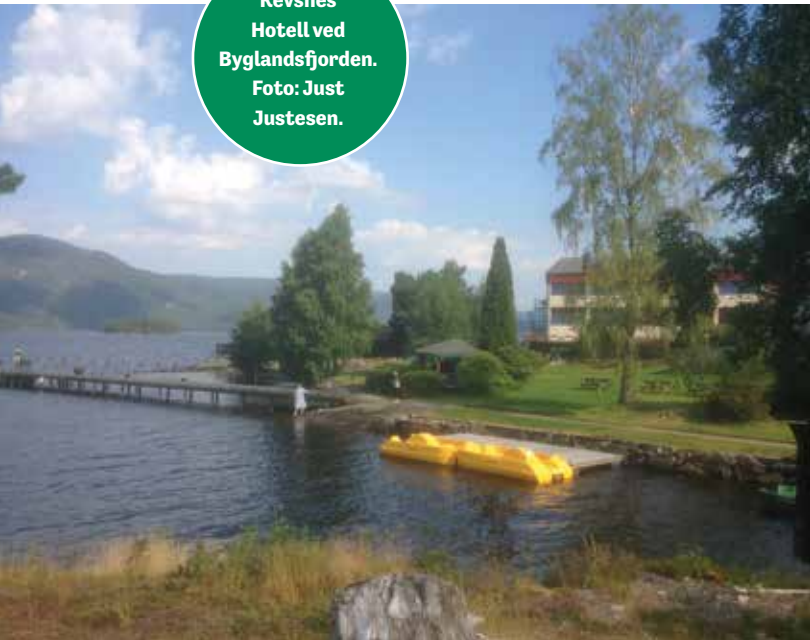
PRIS KR. 4750,- pr. person i delt dobbeltværelse. Tillæg for eneværelse er kr. 900,-

Prisen inkluderer ophold med halvpension og en sejltur på Byglandsfjorden.

Rejsen til Norge foregår i hyggelige rammer ombord på et af Colorlines flotte skibe, som midt på dagen sejler os fra Hirtshals til Kristiansand. Herfra er der kun et par timers kørsel til Hotel Revsnes, hvor vi skal bo 4 dage.

SØNDAG DEN 14. august kører vi fra Ålborg & Brønderslev til Hirtshals. Midt på dagen går vi ombord på færgen, som i løbet af ca. 3 timer sejler os til Kristiansand. Bor på Hotel Revsnes i Setesdalen.

Revsnes
Hotell ved
Byglandsfjorden.
Foto: Just
Justesen.

MANDAG DEN 15. august er vi på oplevelser ved fjorden. Efter en god nats søvn og et velsmagende morgenbord, finder vi vej til dampskibet Bjoren, som i løbet af et par timer sejler os rundt på store dele af Byglandsfjorden. Vi har en lokal guide med.

TIRSDAG DEN 16. august skal vi på en længere udflugt. Vi skal køre på Suleskarvejen, en af de smukkeste turistveje i Norge. Vejen fører os hele vejen over til "Ørnereden" ved Lysebotn. Vi er på Suleskarvejen og i fjeldet hele dagen.

ONSDAG DEN 17. august. Om formiddagen kører vi til en såkaldt tømmerrenne i fjeldet ved Vennesla. Her får vi mulighed for at gå i den rende, hvor store træstammer for 50-75 år siden blev sendt til savværket. Senere på dagen besøger vi byen Evje - områdets handels-centrum.

TORSDAG DEN 18. august er hjemrejsedagen, hvor vi fra morgenstunden kører til oplevelser i Kristiansand. Dagens første oplevelse er et besøg i Ravnedalen, som er en naturpark med store velbevarede træer, monumenter, broer og småhuse. Kl. 15 sejler vi til Danmark.

ARRANGØR: Foreningen Norden Brønderslev er arrangør. Ålborg Turist er teknisk leverandør og Just Justesen er rejseleder på turen.

PRIS KR. 4750,- pr. person i delt dobbeltværelse. Tillæg for eneværelse er kr. 900,- Prisen indeholder ophold med halvpension, diverse udflugter samt sejlturen med skibet Bjoren på Byglandsfjorden.

TILMELDING til Else Marie Pedersen på tlf. 2173 8016 og/eller til Just Justesen på mail fonager.just@gmail.com eller tlf. 6049 1651. BETALING: Ved tilmelding betales et depositum på kr. 600,- pr. person. Restbeløbet betales til JUTLANDER BANK i Støvring: 9805 konto 6752156563.

Foreningen Norden, Tårnby/Dragør

Tårnby-norden til Åland

Der er tale om en 10-dages tur fra 20. juli 2022 via Grisslehamn, Sverige til Åland og Sydfinland. Afrejse med egen bus onsdag 20. juli – hjemkomst fredag 29. juli 2022.

I tæt samarbejde med Foreningerne Norden i Norrtälje, Mariehamn/Åland og Karis/Raseborg har Foreningen Norden, Tårnby atter arrangeret en indholdsrig tur med bus, som både omfatter kendte seværdigheder og kommer tæt alt det lokale. Udflugterne er arrangeret sammen med guider fra Foreningerne Norden.

Vi gør meget ud af holde økonomien i ave og bor derfor på pensionater (ikke bad/toilet på alle værelser), billigt hotel i Mariehamn (bad og toilet på alle værelser) og på en erhvervsskole i Karis med delt bad/toilet og sidste nat i kahyt på færge (bad og toilet).

2 overnatninger i Grisslehamn. 3 overnatninger i Mariehamn, 3 overnatninger i Karis, 1 overnatning på færge (Åbo-Stockholm).

Dag 1: Onsdag 20. juli 2022 afgang Tårnby Station med bus til Grisslehamn med smukke ophold undervejs.

Dag 1-3: Ophold i Grisslehamn fra onsdag 20. til fredag 22. juli. Få besøg i Grisslehamn (bl.a. Albert Engström museet)

Fredag 22. juli kl. 10. Færge til Eckerö, Åland. Sightseeing i Mariehamn i bus.

Dag 3-6: Ophold på Åland fredag 22. til mandag 25. juli tre dage med busture på Åland.

Dag 6: Mandag 25. juli 13.45 færge til Åbo med ankomst 19.15. Direkte til Karis mellem Åbo og Helsingfors.

Dag 6-9: Mandag 25. til torsdag 28. juli dage med overnatning på erhvervsskolen. Udflugter til Fiskars, Billnäs, Svartå Slot, Ekenäs, Frontmuseet i Hangö.

Dag 9: Torsdag 28. juli sen eftermiddag mod Åbo med kort ophold i Åbo inden vi tager natfærgen til Stockholm.

Dag 10: Fredag 29. juli ank. Stockholm morgen 6.30 – hjem – naturligvis med interessant stop.

Prisen bliver maksimalt kr. 10.000 i dobbeltværelse alt efter antal deltagere. Vi bliver mindst 30 højst 45. Jo flere, jo billigere. Få enkeltværelser til rådighed mod tillæg.

Morgenmad alle dage, alle måltider på udflugter, flere midt-dage inkluderet.

Der er allerede tilmeldt det nødvendige minimums antal, så turen gennemføres.

Yderligere oplysninger, Terkel Spangsbo, terkel.spangsbo@mail.dk (40 38 04 50), Birgitte Barkholt (21 17 59 85).

Foreningen Norden, Slagelse

Seks augustdage på Færøerne

8. – 13. august 2022

1. dag: Med fly til Færøerne og oplevelser i Tórshavn

Afrejse fra Slagelse med bus til Københavns Lufthavn. Vi flyver med Atlantic Airways til Vagar lufthavn. Med bus til centrum af Tórshavn, hvor vi, efter frokost på egen hånd, på en byvandring bl.a. besøger domkirken, den historiske bydel Tinganes og den historiske fæstning Skansin.

2. dag: Nordens Hus – Saksun og Gjógv

Efter morgenmaden går vi til Nordens Hus, der er Færøernes største kulturhus og danner ramme om en mangfoldighed af nordisk musik, litteratur, scenekunst, film og billedkunst. Videre med bus til den lille bygd Saksun, hvor vi ser den fredede kongsgård Dúvugarðar fra 1600-tallet. Videre til det smukke 140 meter høje Fossá vandfald. Fælles frokost undervejs.

Videre til Gjógv, der er en lille bygd på nordøstkysten af øen Eysturoy og kendt for sin lille naturhavn.

3. dag: Klaksvík og Viðoy

Dagen byder på en udflugt til nord-øerne. Først til Borðoy med Klaksvík, som er den næststørste by på Færøerne. Byen har et hyggeligt centrum med butikker og caféer. Vi besøger Christi-anskirken, bygget i 1993 i gammel nordisk stil. Videre til Viðoy, hvor vi gør et kort ophold i Viðareiði, Færøernes nordligste bygd. Fælles frokost. Derfra sydpå til Toftir i den sydlige ende af øen Eysturoy, hvor vi besøger garnbutikken Navia, som er en af de førende garn- og uldproducenter af traditionelle færøske design. På vej tilbage mod Tórshavn kommer vi gennem den mere end 11 km lange Eysturoyartunnin, med verdens første rundkørsel under havet.

4. dag: Kirkjubøur og Fuglefjeld på Vestmanna

Først til Kirkjubøur, som i middelalderen var bispesæde og øernes åndelige centrum. Her ligger også den maleriske Kongsgård, der stammer fra 1000-tallet og regnes blandt verdens ældste træhuse, som stadig er beboet. Videre med bussen til Vestmanna. Efter en fælles frokost, sejler vi til Vestmannabjergene. Vi sejler ind i dybe grotter, igennem smalle sunde og tæt til den lodrette næsten 700 meter høje klippevæg, hvor søfugle yngler i tusindvis.

5. dag: Nólsoy og egne oplevelser i Tórshavn

Efter morgenmaden sejler vi med færgeren til øen Nólsoy, ca. 20 minutters sejlads fra Tórshavn. Er man frisk på en lille vandretur, venter smukke udsigter – ellers kan man nyde naturen og freden i den lille bygd, som bærer samme navn som øen. Efter fælles frokost går vi igen ombord på færgeren. Tilbage i Tórshavn, er der igen tid på egen hånd i byen, der rummer det hele: Butikker, restauranter, caféer og futuristisk arkitektur som kontrast til tusind år gamle traditioner.

6. dag: Múlafossur vandfaldet og hjemrejse

Efter morgenmanden forlader vi hotellet og Tórshavn og kører mod lufthavnen. Vi tager en lille afstikker for at se det smukke Múlafossur vandfald, som ligger tæt ved bygden Gásadalur. Først på eftermiddagen er der flyafgang mod København, og derfra med bus til Slagelse.

Praktisk information

Mandag den 8. august	Lørdag den 13. august	
Afgang	Hjemkomst	
04.30	Slagelse Busterminal	19.10
05.10	Ringsted station	18.40
06.20	Københavns Lufthavn	17.35

Flytider: (med forbehold for ændringer)
København – Vagar kl. 08.25 – 09.40
Vagar – København kl. 14.30 – 17.35
Alle tider er lokale tider

Hilton Garden Inn Faroe Islands***
Staravegur 13, Tórshavn, 100, Færøerne
Telefon: +298 414000
<https://www.hiltongardeninn.fo/>

Pris pr. person i dobbeltværelse: kr. 11.999, - (ved min. 30 deltagere). Tillæg for enkeltværelse: kr. 2.899, -

Inkl. i prisen:

- Bustransport jf. program
- Fly København – Færøerne tur/retur
- 23 kg ind tjekket bagage
- 8 kg håndbagage
- 5 x overnatninger
- 5 x morgenmad
- 4 x aftensmad
- 4 x frokost
- Byvandring i Tórshavn
- Rundvisning i Nordens Hus
- Udflugter jf. program
- Sejltur til fuglefjeldene
- Færge til/fra Nólsoy
- Dansk rejseleder på hele rejsen
- Skatter og afgifter
- Udvidet ansvarsforsikring
- Gebyr til Rejsegarantifonden

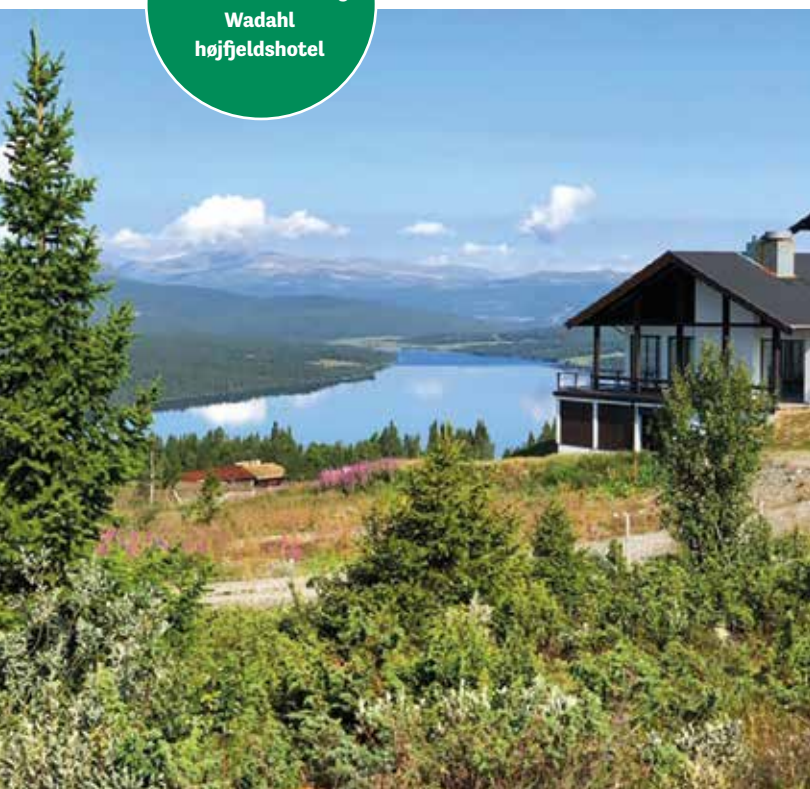
Bemærk: Man skal være godt gående for at deltage på rejsen. Medbring praktisk påklædning, da vejret på Færøerne er omskifteligt. Travesko kan med fordel også medbringes.

Tilmelding til Egon's Rejsebureau på telefon 7020 1847, senest den 1. april 2022 eller online på www.egons-rejser.dk/norden
Husk at oplyse/påføre bemærkning ved bestilling: "Foreningen Norden, Slagelse".

Betaling: Depositum kr. 2500,00 + evt. afbestillingsforsikring opkræves kort tid efter tilmelding. Restbeløb skal betales 65 dage før afrejse.

Hent hele programmet på norden-slagelse.dk eller egons-rejser.dk

Nidaros Domkirke.
Foto: Siv Smedseng
Wadahl
højfjeldshotel

Foreningen Norden Sønderborg/Gråsten

Trondheim, Røros og fjelde

Tirsdag den 18. juni

Opsamling om morgenen – og derefter kørsel mod Kiel, hvor vi spiser vores medbragte madpakke. Kl. 14.00 sejler vi med Color Lines færge mod Oslo.

Onsdag den 19. juni

Ankomst Oslo kl. 10. Vi kører straks mod Røros igennem Østerdalens urskovslignende skove. På vejen gør vi holdt ved Jutulhogget, Europas største canyon. Overnatning på Røros Hotell onsdag og torsdag.

Torsdag den 20. juni

Vi går fra hotellet til den smukke og særprægede kirke. Røros er en mineby, men også en af Europas ældste træhusbyer. Den

er opført på Unescos liste over verdens kulturarv. Om eftermiddagen kører vi til den gamle Olavsgruva, en gammel kobbermine, hvor vi får en guidet tur i minegangene.

Fredag den 21. juni

Efter tidlig morgenmad kører vi til Trondheim og ser Botanisk have med rundvisning + minikoncert i Ringve Musikmuseum. Overnatning på Clarion Hotel i 3 nætter.

Lørdag den 22. juni

I beslutter selv de steder, som I vil se.

Søndag den 23. juni

Om formiddagen oplever vi Nidarosdomen under gudstjenesten (ellers entre: 110,-). Domkirken er verdens nordligste gotiske katedral. Om eftermiddagen besøger vi Erkebispesgården med Norges kroningsmuseum og rigsregalierne.

Mandag den 24. juni

Efter morgenmad kører vi mod Wadahl Højfjeldshotel, der ligger smukt med udsigt udover Golåvatnet til Rondanes snedækkede bjergtoppe. Undervejs gør vi holdt ved en parkeringsplads midt i Dovrefjell. Herfra kan vi ad en natursti gå 1½ km i fjeldet til Viewpoint Snøhetta.

Tirsdag den 25. juni

Efter tidlig morgenmad går turen mod Oslo. Undervejs kører vi langs Mjøsen, Norges største sø.

Onsdag den 26. juni

Ankomst til Kiel kl. 10 - hjemkomst for de sidste ca. kl. 14.

Pris: kr 8.995,- i dobbeltværelse og dobbeltkahyt.

Enkeltværelse + dobbeltkahyt: kr. 9.495 -

Enkeltværelse + enekahyt: kr. 9.995,- (begrænset antal).

Prisen dækker: alle sejl- og busture, overnatning på hoteller og i kytter uden køje, aftensmad og morgenmad på hotellerne, og på færgerne, alle entreer.

Tilmelding:

Jens Peter Thestrup (2344 9104 *jenspeter@thestrup.net

Anna Birgitte Gautier (2164 6241 * annabirgitte@gautier.dk

Depositum kr. 3.500,- indbetales umiddelbart efter tilmelding: Andelskassen reg. nr. 5953 - 1194583

Opsamlingssteder: Fynshav, Augustenborg, Ulkebøl, Høruphav, Sønderborg, Gråsten, Rødekro og efter aftale.

Otte dage rundt på Island

8.8. – 17.8. 2022

Den oplevelsesrige rejse vil give viden om både det gamle Island og om det helt moderne. Vi skal besøge Tingvallasletten, hvor Altinget blev stiftet i år 930, høre og se vandfaldet Gullfoss og opleve gejseren Strokkur, som sender sin kogende vandsøjle højt til vejrs. Vulkaner, vandfald, varme kilder og udsigt over hav og fjeld er en del af den store tur. Rejselederen vil fortælle om det, vi ser og i øvrigt forklare om baggrunden for det hele – geologi, folk, økonomi og sprog. Du kommer klogere hjem.

Vi sparer på luksus ved indkvarteringerne for i prisen at kunne inkludere tur til Vestmannaøerne, en hvalsafari og en sejltur mellem isbjerge. Vor ambition er, at du skal vende hjem, oplivet og oplyst af den islandske energi. Det er et højt prioriteret formål på rejsen at skabe fælles oplevelser og nærvær mellem de rejsende. Det er en slags rejsende højskole. Selv om oplevelserne står i kø, er turen ikke mere hektisk, end at der også er god tid til at tale sammen og udveksle erfaringer af alle slags. Der er meget at dele...

Rejselederen er K. Torben Rasmussen, forfatter af Turen går til Island og Naturguide Island (s.m. Jon Feilberg) og tidligere direktør for Nordens hus i Reykjavik.

PROGRAM

Dag 1: afgang Kastrup kl. 14.10. Tæt forbi frisk lava fra vulkanudbruddet i 2021.

Dag 2: Tingvallasletten, vandfaldet Gullfoss, den spruttende gejser og to nætter på hyggelig bondegård

Dag 3: besøg på Vestmannaøerne med elfærgen, på toppen af en vulkan og et fint museum

Dag 4: enorme sort-brune smeltevandssletter, en sejltur mellem isbjerge og mange fugle

Dag 5: østfjordenes smukke udsigter, Gunnar Gunnarssons hjem og kulturcenter og Islands største skov

Dag 6: en stor kold ørken, vandfaldet Dettifoss og noget med Odins otte-benede Sleipner

Dag 7: hvalsafari, søen Mývatn, svovlstinkende mudderpøle og eksotiske fugle

Dag 8: tørvegården Glaumbær, en frodig dal med mange heste og det fineste tekstilmuseum

Dag 9: til Reykjavik, Nordens hus, koncerthuset Harpa og nogle timer på egen hånd

Dag 10: hjem til Danmark, i Kastrup kl. 16.10

FAKTA

8.8. – 17.8.2022. Pris pr. person: kr. 21.500

Udførligt dagsprogram og oplysninger hos formand Torkild Würtz fra Foreningen Norden, Aarhus, telefon 26 75 62 23 (mail: vicki.torkil.wurtz@gmail.com)

Udførligt dagsprogram og oplysninger om rejsen og tilmelding hos den tekniske arrangør Team Island (del af Kultur-Retur A/S), Mejlbysvej 670, 8530 Hjortshøj, telefon 29 62 80 77 (mail: info@team-island.dk)

Turen sælges efter "først-til-mølle"-princip. Ved tilmelding betales depositum (kr. 3.000).

Foreningen Norden, Silkeborg

Tranetur til Trollhättan og Göteborg

23. marts - 25. marts

På deres vej fra deres overvintringssteder i Europas sydligste egne og det nordlige Afrika flyver traner i titusindvis nordpå mod ynglepladserne i Midt- og Nordsverige. Den lange tur kræver – selv for disse yndefulde flyvere – et hvil, hvilket tranerne hvert år holder ved netop Hornborgasøen i Västergötland. Et helt enestående og spektakulært årligt tilbagevendende "indslag" i tranernes naturlige cyklus er den såkaldte "tranedans". På markerne rundt om Hornborgasøen kan man hvert år i marts og april se titusindvis af traner, der vækker opsigt med en helt særlig dans og speciel sang. Det er et af naturens mest fantastiske skuespil, der udspiller sig her.

Dag 1 – Ankomst til Trollhättan

Turen går til Frederikshavn, hvorfra vi sejler til Göteborg. Herfra fortsætter turen nordpå langs den svenske vestkyst – langs Göta elven og til Trollhättan. Trollhättan-kanalen er lige som resten af Göta-kanalen et enormt bygningsværk på grund af de store højdeforskelle. 10 km gravet kanal og otte sluser skulle der til, før man kunne sejle direkte fra Vänern til Göteborg.

Dag 2 – Traner og Hornborgasøen

Efter meget tidlig morgenmad er der afgang til Naturum Centret, der ligger naturskønt placeret ved det bedste udsigtspunkt over Hornborgasjön. Selve søen er ca. 10 km lang og 2-3 km bred, i alt omkring 35 kvadratkilometer.

Den største vanddybde er 1,5 meter. Søen er naturreservat og en af Sveriges rigeste fuglesøer. Vi får kyndig beskrivelse af det fantastiske naturreservat af en lokal guide og senere bliver der rig mulighed for at se udstillingen samt vandre på de afmærkede stier på egen hånd.

Dag 3 - Göteborg

På turen mod Göteborg kører vi langs den svenske skærgård. Vi gør stop ved Nordiska Akvarellmuseum i Tjörn.

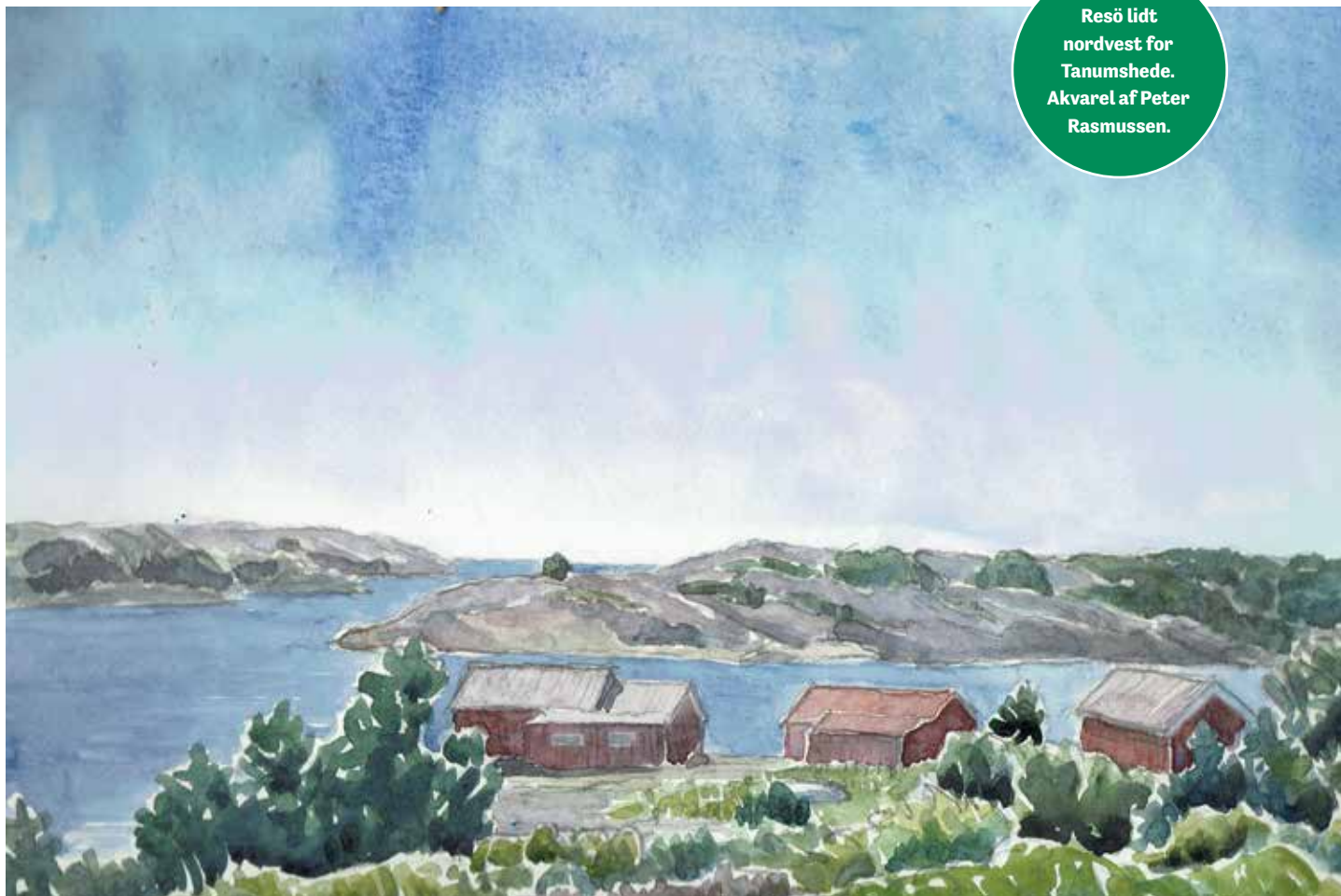
Pris pr. person kr. 3395, tillæg enkeltværelse kr. 635 pr. person.

Prisen inkluderet: Busrejse i 4-stjernet luksusbus, færgeoverfart Frederikshavn-Göteborg t/r, ophold i dobbeltværelse inkl. halvpension på Scandic Swania Hotel 4 ****, transport og udflugter ifølge program, entre til Naturum Centret inkl. guide, entre til Nordiska Akvarellmuseum, byrundtur i Göteborg med lokal guide, skatter, afgifter samt bidrag til Rejsegarantifonden

Tilmelding til:

Ansrejser på tlf. 70260049 eller rejs@ansrejser.dk

Resö lidt
nordvest for
Tanumshede.
Akvarel af Peter
Rasmussen.

Foreningen Norden, Aalborg

To dage til den smukke svenske skærgård

Onsdag d. 11. - torsdag d. 12. maj 2022.

Afgang fra pendlerpladsen ved T.H. Sauersvej kl. 6.00 , og fra Kvikly, Bouet kl. 6. 15.

Vi har egen bus med på turen. Sejlads med Stena Line til Göteborg. Første stop bliver øen Marstrand, hvor man kan deltage i en guidet rundtur på Carlsten-fæstningen (tilkøbes). Vi fortsætter til Uddevalla, hvor vi skal overnatte på Bohusgården Hotell med et dejligt wellness-område. Her spiser vi aftensmad og morgenmad. Næste morgen fortsætter vi nordpå til Tanumshede og ser de store helleristningsfelter og Vitlycke Museum.

Vi fortsætter til den idylliske skærgårdsby Fjällbacka, kendt fra Camilla Läckbergs krimier og opholdssted for Ingrid Bergman. Hvis tiden tillader det, besøger vi også det smukt beliggende akvarelmuseum på Tjörn.

Øvrige måltider er ikke inkluderet i prisen.

Hjemkomst til Aalborg ca. kl. 23.00.

Pris for medlemmer 2175 kr., ikke-medlemmer 2375 kr. ved 25 deltagere. Hvis der er flere tilmeldte, vil prisen blive reduceret. Tillæg for enkeltværelse 300 kr. Tilmeldingen er bindende, når der er betalt på kontonummer 8145 0000816949. Husk at notere navn og "Sverige".

Yderligere informationer og tilmelding senest 1. marts 2022 til Peter Rasmussen: peterras0211@gmail.com eller tlf. 51512553.

I denne uge rækker vi ud til Nordatlanten - mod de værdier, vi kan identificere os med på tværs af grænser og hav.
Temaerne er de nordatlantiske relationer i fortid, nutid og fremtid samt ikke mindst færøsk, islandsk og grønlandsk kunst og kultur.

**RUDE STRAND
HØJSKOLE
FOR SENIORER**

NORDATLANTISKE STEMME

Rude Strand Højskole ligger smukt på stranden mellem Århus og Odder med udsigt til Helgenæs, Tunø og Samsø

Kursus 46 - Nordatlantiske stemmer

14. - 19. november - pris kr. 4.750,-

Kursusledere: Eva Bach og Aage Augustinus,
tidligere forstandere på Rude Strand Højskole

PROGRAM

Kl. 08.00 Morgenmadsbuffet

Kl. 09.00 Morgensamling

Kl. 12.00 Frokostbuffet

Kl. 15.00 Kaffe, te og kage

Kl. 18.00 To-retters aftensmad

MANDAG DEN 14.NOVEMBER

Kl. 14-15 Ankomst og indkvartering

Kl. 15.45 Introduktion til kurset v/ Aage Augustinus

Kl. 19.30 Sangaften med nordatlantisk udblik v/ Aage Augustinus

TIRSDAG DEN 15.NOVEMBER

Kl. 10.00 Godheds ubændige vælte v/ Aage Augustinus

Livsfilosofisk foredrag, der forsøger at indkredse glæden ved at være till

Kl. 14.00 Moderne islandsk litteratur

v/ Torben Rasmussen, cand.phil. litteratur. Fra Halldór Laxness til Kristin Marja Baldursdóttir og Auður Ava Ólafsdóttir.

Kl. 19.30 Film »Kvinde på krigsstien« (Island)

ONSDAG DEN 16.NOVEMBER

Kl. 10.00 Nye litterære stemmer fra Færøerne og Grønland

v/ Anne Valbjørn Odgaard, Cand.mag. litteraturhistorie og religionsvidenskab
Om bl.a. Jóanes Nielsen og Grønlands stjerneskud Niviaq Korneliussen.

Kl. 13.15 Besøg på Det grønlandske Hus i Aarhus

Kl. 19.30 Nordisk historie quiz v/ Eva Marie Bach & Aage Augustinus

TORSdag DEN 17.NOVEMBER

Kl. 10.00 I Ejnar Mikkelsens slædespor v/ Naja Mikkelsen, marinegeolog

Kl. 14.00 Kan rigsfællesskabet holde til den nye udvikling i Arktis

v/ Sjúrdur Skaale, cand.scient.pol., MF for Færøerne

Kl. 19.30 Film »Barbara« Nils Malmros storslåede filmatisering fra 1997.

FREDAG DEN 18.NOVEMBER

Kl. 10.00 Nordatlantisk billedkunst Færøerne, Island og Grønland

v/ Peter Flejsborg, ejer af Galleri Profilen, Aarhus

Kl. 14.00 Stemmer fra Grønland – hvordan fortæller vi historien?

v/ Kirsten Thisted, professor Kbh. Universitet og forfatter

Vi spoler 100 år tilbage. Om relationen mellem Danmark og Grønland.

Kl. 18.00 Afslutningsmiddag og festaften

LØRDAG DEN 19.NOVEMBER

Kl. 09.00 Kort morgensamling v/ Eva Bach & Aage Augustinus

Herefter afrejse